Ժէ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4336 ՄԱՅԻՍ 29/11 ՅՈՒՆԻՍ 1900 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 14 ՍԷՖԷՐ 1318 Ժէ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4336

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ.
» »	վեցամսեայ	70 »
» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի համեմատ։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔ ՄԸ

ԴԵԼԻՄԱՆ

ՍԱԼՄԱՍՏ, Մայիսի 10ին

Թող աւելորդ չը համարվի Պարսկաստանի մի գաւառական քաղաքի թեթեւ նկարագիրը տալ։

Սալմաստի գաւառական քաղաքն է Դիլիմանը։ Զուտ թուրքաբնակ քաղաք է դա, մօտ 4000 բնակիչ ունի եւ գտնվում է գաւառի համարեա կենտրոնում աւելի քան 70 մեծ ու փոքր գիւղերով շրջապատված։ Քաղաքը պատած է կաւէ թանձր շրջապարիսպով, որը հիմնվելու օրից, ենթարկված լինելով բնութեան ազդեցութեանը, գտնվում է խարխուլ դրութեան մէջ։ Դէպի քաղաք մուտքը կատարվում է չորս կողմից այն դարբասներով, որոնց աջ ու ձախ կողմերում գտնըվում են կլորաձեւ խարխուլ շինութիւններ, որոնք ծառայել են վաղեմի ժամանակներում իբրեւ դիտանոց եւ մթերանոց։

Դիլիմանը արտաքուստ նման է մի մեծ գիւղի եւ, բառի բուն իմաստով՝ աւերակի կնիք է կրում։ Ներսից էլ նրա պատկերը շատ չէ տարբերվում արտաքինից.— բացի մի քանի դարբասներից, որոնք շինված են գունաւոր աղիւսներից, բոլոր շինութիւնները բացառապէս կաւից են, ցածր դիրքով եւ մեծ մասամբ միյարկանի։ Փողոցները խիստ նեղ են, ոլորմոլոր եւ ամէն տեսակ աղբերով ու կենդանիների լէշերով լցված. գարշահոտութիւնը չորս կողմից բուրում է։ Պատերի տակ թափված անթիւ աղքատներ՝ իրանց գունատ եւ քաղցից նուաղած ողորմելի հայեացքով մարդու սիրտ են շարժում։ Նրանցից շատերը ոյժ չունեն անգամ ձայն հանելու՝ խնդրելու. ձեռքերը մեկնած լուռ նստած են, որպէս ուրուականներ։

Քաղաքի կենտրոնում գտնվում է երկարաձեւ քառանկիւնի հրապարակ, կատարեալ աղբանոց։ Հրապարակի շուրջը ձգվում են երկու շարք խանութների ծածկած չարսուներ։ Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերում կը տեսնէք խանութպանները ձեռքերը ծալած լուռ նստած՝ որպէս մումիաներ։ Կիրակի օրերում քաղաքը արտաքոյ կարգի կենդանութիւն է ստանում։

Այդ օրը բազարի օր է.— ամբողջ գաւառից առնող ծախողների խուռն բազմութիւն թափվում է քաղաք։ Մինչեւ անգամ Սօմայի գաւառից եւ Թիւրքիայի սահմանակից գիւղերից գալիս են խումբ խումբ քրդեր, վաճառելու իրանց հովուական արդիւնաբերութիւնը եւ անասունները։ Անհնարելի է այդ օրերում բազարի միջով անցուդարձ անելը. միլիոնների նըման շարժվում է երկու սեռի բազմալեզու եւ բազմատարազ ամբոխը։ Չարսուներում եւ հրապարակի վրայ լցված, շարվել են գաւառական մթերավաճառները եւ իրանց ապրանքը գովաբանում են.— Մի տեղ մըսավաճառը մորթել է իր աւարը եւ շուրջը տարածած կենդանու աղբի ու արիւնի մէջ՝ միս է վաճառում. մի այլ տեղ «հաւա՜չ, հաւա՜չ» գոչելով մէկը հին չորեր է աճուրդով ծախում. այստեղ թաղագներով տանը թխած խմոր հաց եւ կենսական մթերքներ է վաճառվում ամենաէժան գնով, այնտեղ շարքով նստած կանայք համարձակ առաջարկում են անգնոյին բրդեղէն եւ բամբակեղէն զանազան գործվածքներ։ Կարգ մի մարդոց զուգառոցը ականջ է խլացնում.— Նրանք երգելով անցնում են խանութների աջեւից եւ «Նաջարը» գնելով խանութպանի ձեռքի վրա—«դա՛ր-հա՛-դա՛ր» կրկնում են մի քանի անգամ, մինչեւ որ 1—2 փուլ ստանում են եւ անցնում։ Առեւտրականի մի ձեռքը չափում կամ կշռում է, միւս ձեռքը փուլ բաժանում նրանց եւ աղքատներին։ Բազմաթիւ չարչի հրէաներ խանութների դրան առաջ բացել են իրանց կապոցը եւ շողոքորթ լեզվով խաբում են բացառապէս իգական սեռի գնողներին։ Հայ կինը, որ ընտանեկան յարկի տակ ամօթխածութեամբ ծածկվում է հիւրից, այստեղ երեսը բաց, համարձակ առուտուր է անում ամէնի հետ։ Մանր տղայք մի մի տոպրակ սեւ փող դրկած՝ վազվըզում են աջ ու ձախ եւ սպիտակ փող մանրացնում, կամ, ճիշդ ասած՝ արծաթի փող՝ գլեհզարի (40 կոպէկանոց) գնում, մի քանի փուլ աւելի վճարելով։ Պարսկաստանում ընդհանրապէս գործ են ածվում պղնձէ եւ արծաթ դրամներ։ Թէեւ կայ ոսկեայ 5–10 ռուբլիանոց, սակայն քիչ գործածական է. Պղնձէ դրամներն են.— Փուլ, որ նման է ռուսական 1 կոպէկանոցին, գործ է ածվում որպէս ⅓ կ. եւ 2 փուլանոց։ 3 փուլը = 1 շահի (կոպէկ), 4 շահին = 1 աբասի, 5 աբասին = 1 ղրան (20 կոպ.)։ Արծաթ դրամներ են՝ ղրան (20 կոպ.) որ շատ քիչ է գտնվում եւ գլեհզարի—երկու ղրանոց։ 5 աբասին = 1թումանի (2 ռուբ.). փողը համարում են թումաններով։ Ռուսական թղթադրամը շատ յարգի է։ Երբեմն ռուբլին 10–12 կոպէկ աւելի արժէ։ Այժմ 1 ռուբլին գնում են 5 ղ. + 7 շահի,

Հետաքրքրական է տեսնել Դիլիմանի հրապարակում, տախտակէ արկղների վրա նստած նօտարներ, որոնք՝ գլուխները թեքած, ծնկան վրա շարունակ ջըղջըղացնում են, եւ գրում են.— մուրհակներ, խնդիրներ։ Դրանք կառավարութիւնից օրինական ճանաչված մարդիկ են, օրէնքին քաջ տեղեակ. մեր նօտարների նման, դրանք են գրում բոլոր մուրհակները, պայմանագրերը, կալուածագրերը մի՛ խօսքով ամէն տեսակ գրաւոր ակտ դրանք են գրում եւ հաստատում կնքով եւ ստորագրութեամբ։ Դրանց գրածը կառավարչական դիւանատներում օրինական ոյժ ունի։ Այդ նօտարների գրասենեակը ամառը հրապարակի վրա դրած տախտակէ արկղն է, ձմեռը՝ սրճարանների սաքուն։

Սալմաստի բարձր կառավարչական մարմիններից Դիլիմանում նստում է.— սարփարաստը, որ քրիստոնեաների ընդհանուր կառավարիչն է եւ պարսիկների հաքիմը եւ որ իր պաշտօնավարութիւնը վերցրած է 1500 թուման կապալով։

Նօտարներից պակաս հետաքրքրական չէ եւ պօստատունը։ Իմ՝ քաղաքը շրջագայելու օրը, կիրակի էր. լսեցի որ Ռուսաստանի պօստը ստացվել է, գնացի նամակ եւ լրագիր հարցնելու։ Մեծ զարմանքով տեսայ, որ սովորական փոքր խանութներից մէկի մէջ թախտի վրա նստել էին երկու մաշադիներ. մի կողմում հէշտաւեան էր եփվում, միւս կողմում զլած նարգիլէն են կոկացնում. հիւրեր էլ ունէին, որոնց թէյ են մատակարարում։ Խանութի դռանը, գետնի վրա, թափված է ծրարների եւ փաթեթների մի կոյտ. շուրջը պատած մարդիկ քըրքրում են եւ իրանց հասցէներով ծրարներ որոնում։ Նրանց հեռանալուց յետոյ, գետնին մնացածներն էլ ցրվիչի գրպանն է մտնում, որ բազարի օրերում որոնում է տէրերին եւ 1–2 աբասով վաճառում... ով համարձակվի չը տալ աբասին, նրա նամակն էլ կը փոխէ ցրվիչի գրպանում։

* * *

ԱՅՎԱԶՈՎՍՔԻԻ ՇՈՒՐՋԸ

Բ.

ԹԻՖԼԻՍ, 10 Մայիս 1900

Ինչպէս յայտնի է, Այվազովսքիին հետ միեւնոյն ժամանակ մեռաւ նաեւ Հունգարացի նշանաւոր նկարիչ Մունկաչին։ Այս առթիւ, 'Նովօսթի ռուս թերթը մասնաւոր յօդուածով մը հետեւեալ դիտողութիւնները կ'ընէ երկու մահերուն վերաբերմամբ առաջ եկած ժողովրդական տրամադրութեանց տարբերութեան վրայ.—

«Մեռաւ Մունկաչի եւ բովանդակ Հունգարիա սուգի մէջ թաղուեցաւ։ Երկիրը զգաց որ իրմէ հեռացաւ մեծ մարդը, իր փառքը, իր պարծանքը։ Մեռածներուն ի՛նչ պէտք թաղման պատիւներ. բայց կենդանի մարդիկ անդիմադրելի պահանջ մը կը զգան [illegible] եւ գործով արտայայտելու իրենց վշտալի զգացումը. անոնք ցանկութիւն մըն ալ կը զգան վերջին անգամ հրաժեշտ տալու մեռնողին. եւ ընդհանուր զգացում մը կը հրացնէ ամէն դասակարգի եւ միտքի պատկանող մարդիկը՝ կը կազմէ միութիւն մը՝ որ ընդհանուր սէրով կապուած է դէպ ի արուեստը, դէպ ի մարդկային ոգիին ստեղծագործող ոյժը։»

Այս համազգային համակրանքն ու միաձայնութիւնը՝ յօդուածագիրը մասնաւոր զարգացման նշան մը կը նկատէ ու կը յարէ.—

«Երբ այդ տեսակ արուեստի մարդու մը կորուստը ընդհանուր վիշտ կը պատճառէ, ատիկա կը նշանակէ թէ հանգուցեալը կրցած է իր քաղաքակիցներուն սրտին մէջ խոր հետք մը թողուլ՝ հետք մը որ մահուան կը յաղթէ։ Մունկաչիին եղած հանդիսաւոր յուղարկաւորութիւնը կ'ապացուցանէ ուրեմն թէ մտքի զարգացման շատ բարձր աստիճանի մը վրայ կը գտնուի Հունգարիան։

«Հիմա գանք մեզի։

«Այվազովսքին մեռաւ եւ լրագիրներուն մէջ երեւցան համակրական մահազդներ, ինչպէս նաեւ իր կենդանագրիները՝ պարբերական, հանդէսներու մէջ։ Սուգի մէջ մտաւ ո՛չ թէ միայն Ռուսաստանը, այլ նաեւ Թէոդոսիան որ չէր կրնար իր կսկիծը չարտայայտել, քանի որ Այվազովսքի Ջրանցք պարգեւած է իրեն եւ առհասարակ քաղաքին ծաղկելուն նպաստած է։ Եւ պէտք է ընդունիլ որ քաղաքը ապերախտ չեղաւ ու իր յարգանքը յայտնեց Այվազովսքիին։ Եւ սակայն դժուար է ըսել թէ որո՞ւն կը մատուցուէին այդ յարգանքները. արդեօք հարուստ մարդո՞ւն՝ որ քաղքին բարերարը եղած էր թէ ծովի բանաստեղծին որ ռուսական գեղարուեստին պարծանքն է։ Ո՛չ, մենք չենք գիտեր գնահատել մեր հոգեկան գանձերը։ Զարգացում չունինք մենք, մինչեւ ոսկորներնուս ծուծը անզարգացած ենք։ Նորէն հարստացած մարդոց պէս՝ որոնք գեղեցիկ շէնքերու մէջ եւ գեղեցիկ ալ կարասիներու ու առարկաներու քով կ'ապրին առանց անոնց գեղեցկութիւնը կարենալ զգալու, մենք ալ անտարբերութեամբ կը նայինք հոգիի ստեղծագործութեան մեր ներկայացուցիչներուն, եւ եթէ կը յարգենք զանոնք, պատճառը այն է որ սովորութիւն դարձած է այդպէս ընել։ Մենք յաճախ կը պարծենանք մեր նկարիչներով, գրողներով, երաժշտագէտներով, գիտնականներով, բայց անոնք բնաւ իրապէս գոյութիւն չունին մեր հոգիին խորը։»—

Եթէ միայն այդչափ ըլլա՛ր...։ Այդչափը Ռուսներուն համար, իսկ մեր մէջ կայ նաեւ տխրալի վերաբերմունք մը որ այս վերջին ատեններս անհետացած է ռուս հասարակութեան մէջէն։ Մենք նոյն իսկ անօթի կը մեռցնենք մեր գրական կամ գեղարուեստական տաղանդները, թէեւ առիթը չենք փախցներ անոնցմով պարծենալու, անոնցմով հպարտանալու։ Ապրիլ մեռած նշանաւոր գրագէտներու եւ արուեստագէտներու հետ, անոնց ներկայութիւնը զգալ մեր մէջ, բան սորվիլ անոնցմէ, ոգեւորուիլ անոնց օրինակով,— այս տեսակ առաքինութիւն մեր մէջ չկայ դեռ եւ չպիտի ըլլայ։ Մենք ունեցած ենք շնորհալի, տաղանդաւոր գրողներ՝ բայց անոնց գրուածքները գնելու, անոնց հետ ծանօթանալու համար պէտք է ահագին տանջանքներ յանձն առնել, որոնել, խնդրել հարիւրաւոր մարդոցմէ։ Պէտք է ընդունիլ որ մենք շատ աւելի անզարգացած ենք ու կը գտնուինք շատ աւելի յետամնաց պայմաններու մէջ, քան այն պայմանները՝ որոնց 'Նովօսթի կ'ակնարկէ։ Լ.

ՊՈՒՐՏՈՒՐՑԻՔ

ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՏՕՆԸ

Պուրտուր՝ Գոնեայի վաճառաշահ նահանգին մէջ, գողտրիկ գաւառ մըն է։ Արեւելքէն ունի կոնա՛ չագարդ Սպարտան, արեւմուտքէն իր բիւրաւոր գիւղերը, որոնց վաստակաբեկ երիտասարդները, շաբաթը երկու անգամ կու գան իրենց դրամը Պուրտուրի ծոցը թափելու. հարաւէն ունի Ատալեան եւ հիւսիսէն իր դրախտագեղ այգեստանները։ Պուրտուրի մէջ այգիները այնչափ խնամով կը մշակեն որ առաջին անգամ այցելողը քիչ մը կը շուարի՝ ամէնքն ալ ծաղկափթիթ պարտէզներու նման մաքուր ու գողգոջուն են։ Ջուրը առատ է հոն եւ կարկաչուն առուակներ օձերու նման ծաղիկներու ներքեւ կը վխտան։ Ամէն տարի, Խըտրելլէզի օրը ձիարշաւ տեղի կ'ունենայ Պազ արասը կոչուած պողոտային վրայ որ բաւական ընդարձակ է եւ որուն երկու կողմերը խիտ ու վիթխարի ծառեր կան։ Պուրտուրցիք խնայասէր մարդիկ են։ Պարզ ու մաքուր կը հագուին, համեստօրէն կ'ուտեն, բայց, մեղուի չափ ժրաջան են։ Ունին տարեկան տօն մը Ս. Գէորգայ տօնը զոր շատ շքեղօրէն կը կատարեն, եւ որուն մեծ կարեւորութիւն կու տան։

Տօնէն շաբաթ մը առաջ, իւրաքանչիւր մարդ իր պարագաներուն կամ բարեկամներուն կը դիմէ, երիտասարդները, չափահասները, ծերերը ամբողջ, ու կը խորհրդակցի այդ առթիւ կատարուելիք պատրաստութեանց վրայ։

Այդ խորհրդակցութենէն ետքը ամէն մարդ կը սկսի լռիկ մնջիկ աշխատիլ, իրար գերազանցելու տենդ մը բռնած։ Շատեր կ'երթան Այգեստանները՝ ուր կը գտնուի Ս. Գէորգայ ուխտատեղին, եւ ամէն բան կը մաքրեն հոն։

Կը հասնի տօնին օրը։ Պուրտուրցիք, մեծ մասամբ ձիաւոր, կը սպասեն Սպարթա գիւղին բնակիչներուն։ Անգամ մը որ երկու բնակչութիւնները իրարու մօտ հասնին, իրար կը համբուրեն, կ'ողջագուրեն եւ խրախճանութիւնը կը սկսի։ Սպարթացիք՝ ընդհանրապէս գինով, երգը չեն ձըգեր բերաննուն եւ Պուրտուրցիներուն հետ միկնոտեղ կը մտնեն քաղաք՝ ուր բովանդակ գիշերը կ'անցնի երգով ու պարով։

Արշալոյսին կանուխ, բոլոր գինովները՝ ինչպէս նաեւ անոնք որ օղի չեն դրած [illegible] ջերմեռանդութեամբ խմբովին եկեղեցի կը դիմեն։ Ու երբ արարողութիւնները աւարտին, երգեցիկ տղաքը ձեռքերնին մէյմէկ ջահ բռնած եւ առջեւնին ալ քահանայ մը՝ բազմութիւնը իրենց հետեւորդ ունենալով կ'ուղղուին դէպի Ս. Գէորգայ ուխտատեղին որ քաղքէն 20 վայրկեանի չափ հեռու է։ Թափօրը շատ գեղեցիկ է. երիտասարդներն ու տարիքոտները ձիաւոր կը հետեւին խումբին ուր կիներն ու աղջիկները իրենց գունագեղ տարազով հաճելի տեսք մը կը պարգեն։ Անոնց մէջ՝ նշանուած աղջիկները գեղեցկօրէն կը զարդարուին ու պարծենոտ քայլուածքով մը կը յառաջանան։ Ուխտատեղի հասնելնուն պէս ամէն մարդ մէյմէկ մոմ կը վառէ. յետոյ պաշտօն կը կատարուի՝ ուրկէ ետքը վերստին կը սկսին խրախճանութիւնները։ Ժամը 10ին կը նստին կերակուրի. դաշտային կերակուր մը՝ որուն ամէն մարդ, հարուստ ու աղքատ անխտիր կը մասնակցի։ Կերակուրի պահուն քաղաքը մարդ չի մնար գրեթէ եւ ամէնքն ալ կը լեցուին այգեստանները։ Յետոյ մանուկներն ալ հանդէս մը կը կատարեն եւ ամէն մարդ կը վերադառնայ իր տունը, նոյն հանդիսաւորութեամբ։ Հ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԲՐԷԹՈՐԻԱՅԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Լօրտ Ռոպէրթսի հեռագիրը.—Տպաւորութիւնը Լոնտոնի մէջ.—Լոնտոնի ցնծահանդէսներ.—Բրէթօրիայի գրաւումէն առաջ.—Շնորհաւորական հեռագիրներ.—Օտար մամուլին կարծիքը.—Անգլիական ձախողում։

Անհամբեր սպասուած բնագիրը այն հեռագրին որով Լորտ Ռոպէրթս Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան կը ծանուցանէ Բրէթօրիայի գրաւումը։ Այդ հեռագիրը թէեւ մեր շաբաթ օրուան թիւին մէջ հրատարակեցինք, սակայն ամբողջ չէր։

Բրէթօրիա, 5 յունիս.—Երէկ երբ գիշերը վրայ կը հասնէր, Պօէրները ետ մղուեցան իրենց գրաւած բոլոր դիրքերէն, և Համիլթըն զօրավարին թեթեւաշարժ հեծելազօրքերը զանոնք հալածեցին Բրէթօրիայէն մինչեւ երկու քիլօմէթր հեռու։ Պօէրները մայրաքաղաքէն անցնելով հապճեպով նահանջեցին։ Անգլիացի բանագնաց մը ղրկուեցաւ իմ՝ անունովս պահանջելու որ քաղաքը անձնատուր ըլլայ։ Կէս գիշերէն քիչ առաջ քունէս արթնցայ ընդունելու համար Հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան երկու պաշտօնատարներ՝ Պօթա զօրավարին զինուորական քարտուղար Պ. Սանտպէրկ եւ [illegible] բարձրաստիճան սպայ մը որոնք նամակ մը յանձնեցին Պօթա զօրավարէն։ Ընդհանուր հրամանատարը զինադուլ կ'առաջարկէր՝ հաշտութեան պայմաններուն վրայ խորհրդակցելու համար։ Պատասխանեցի թէ հետեւեալ առտուն սիրով պիտի տեսակցէի ընդհանուր հրամանատարին հետ, բայց թէ ոեւէ վիճաբանութեան մտնելու պատրաստ չէի, վասնզի քաղաքին անձնատուութիւնը անպայման կերպով պիտի կատարուէր։ Խնդրեցի որ պատասխանը առտուն հաղորդեն ինծի, քանի որ հրամայած էի զինուորներուս որ արեւը ծագելուն պէս Բրէթօրիա մտնեն։ Պօթա պատասխան ղրկեց ինծի յայտարարելով թէ որոշած է Բրէթօրիան չպաշտպանել եւ թէ վստահ է որ կիները, տղաքն ու անձնական ստացուածքները պիտի պաշտպանուին։ Կէս գիշերէն ժամ մը ետքը երբ զինուորներս սկսան տեղերնուն շարժիլ, Թրանսվալցի երեք պաշտօնատարներ՝ բանագնացի մը հետ՝ մօտս գալով յայտարարեցին թէ կը փափաքին քաղաքը յանձնել։ Հետեւաբար որոշուեցաւ որ Ն. Վեհափառութեան զինուորները այսօր կէս օրէն երկու ժամ ետքը գրաւեն Բրէթօրիան։ Տիկին Քրիւկէր եւ Տիկին Պօթա Բրէթօրիա կը գտնուին։ Անգլիացի գե-

—)(4)(—

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԶԱՂԱՑԻՆ ՎՐԱՅ

—Նաւակը անիւին ետին, խոշոր ծակին մէջ պահեցէ՛ք... գուցէ պէտք ըլլայ։

Գնդապետը պէտք եղած պատուէրները տուաւ։ Քառասուն տարեկան, աղուոր, բարձրահասակ եւ սիրուն դէմքով մարդ մըն էր այդ գնդապետը։ Ֆռանսուազի եւ Տոմինիքի տեսքը զինքը կը հրճուեցնէր։

Անոնցմով կը զբաղէր, իբր թէ մոռցած ըլլար մօտալուտ ճակատամարտը։ Աչքերովը Ֆռանսուազի կը հետեւէր. եւ իր կերպարանքը բացորոշ կերպով ցոյց կու տար թէ զայն սիրուն կը գտնէր։ Յետոյ Տոմինիքին դառնալով.

—Տղա՛ս, դուք զինուոր չէ՞ք, ըսաւ յանկարծ։

—Օտարական եմ՝, պատասխանեց երիտասարդը։

Գնդապետը այդ պատասխանութենէն շատ գոհ չմնաց։

Աչքերը քթթեց, եւ ժպտեցաւ։ Ֆռանսուազի ընկերակցութիւնը ռումբերու հետ խաղալէն աւելի հաճելի էր իրեն։ Յետոյ Տոմինիքը անոր ժպիտը տեսնելով յարեց.

—Թէեւ օտարական եմ՝, բայց ասկէ հինգ հարիւր մեթր անդին գտնուող խըրձորի մը նշան կ'առնեմ...։ Տեսէ՛ք ոստորութեանս հրացանը, հոդ, ձեր ետեւն է։

—Կրնայ ձեզի օգտակար ըլլալ, պատասխանեց գնդապետը պարզապէս։

Ֆռանսուազ, քիչ մը դողդղալով մօտեցեր էր։ Եւ Տոմինիք, առանց նկատի առնելու հոն գտնուողները, իր ձեռքերուն մէջ առաւ սեղմեց անոր ձեռքերը զորս իրեն երկնցուցեր էր, իբր թէ ինքզինքը անոր պաշտպանութեանը տակ դնել ուզելով։ Գնդապետը նորէն ժպտեցաւ, բայց բան մը չըսաւ։ Հոն նստած կը կենար, սուրը ծունկերուն միջեւ դրած, աչքերը թափառոտ. կ'երազէր կարծես։

Ժամը արդէն տասն էր։ Օրը շատ կը տաքնար։ Խոր լռութիւն մը կը տիրէր։ Բակին մէջ, սալորենիներուն շուքին ներքեւ, զինուորները սկսեր էին ապուրնին ուտել։ Գիւղին մէջ ձայն ձուն չկար, եւ բոլոր բնակիչները տուներնին, դուռներնին եւ պատուհաններնին աղէկ մը փակեր էին։ Շուն մը, ճամբուն վրայ մինակ մնացած, կ'ոռնար։ Տաքէն մարմրող մօտակայ պուրակներէն եւ դաշտերէն, ցիր ու ցան շշունջերէն յօրինուած, հեռաւոր եւ երկարող ձայն մը կը բարձրանար։ Կկու մը երգեց. յետոյ նորէն լռութիւնը տարածուեցաւ։

Եւ այս նիրհող օդին մէջ, յանկարծ հրացանի հարուած մը պայթեցաւ։ Գնդապետը խոյս տեղէն ելաւ, զինուորները ձգեցին իրենց կէս լեցուն ապուրի ամանները։ Մէկ քանի մանրերկրորդէն, ամէնքն ալ իրենց պատերազմական կարգը բռներ էին։

Սակայն գնդապետը փողոց ելեր եւ բան մը չէր տեսեր. դէպ ի ձախ եւ դէպ ի աջ կ'երկննար, ճերմակ եւ դատարկ փողոցը։ Երկրորդ հարուած մըն ալ լսուեցաւ. եւ մէջտեղը բան մը, շուք մը անգամ չկար։ Բայց ետին դառնալով, Կանեկի կողմը, երկու ծառերու մէջտեղէն, մուխի թեթեւ ծուէն մը տեսաւ, սարդի ոստայնի մը նման։

Պուրակը խորունկ եւ զուլցի կը մնար։

—Սատանաները ինքզինքնին անտառը նետած ըլլալու են մինչեւ։ Մեր հոս ըլլալը իմացեր են։

Այն ատեն հրացանաձգութիւնը սկըսաւ, տակաւ աւելի բուռն, ջաղացքին շուրջը բանակող Ֆրանսացիներուն եւ ծառերուն տակը պահուըտած գերմանացի զօրքերուն միջեւ։ Գնդակները Մոռէլի վերեւէն կը սուլէին առանց եւ ոչ մէկ կողմին կորուստ պատճառելու։ Հարուածները անկանոն էին, ամէն մէկ մացառէ կը նետուէին, եւ միշտ հովէն յուլօրէն օրօրուած, անոնց պզտիկ մուխերը միայն կ'երեւային։ Այսպէս երկու ժամու չափ տեւեց։ Սպան անտարբեր՝ քթին տակէն կ'երգէր։ Ֆռանսուազ եւ Տոմինիք, որոնք բակը կեցեր էին, ոտքերնուն ծայրը բարձրանալով պատին վրայէն կը դիտէին։ Ամէնէն աւելի իրենց ուշադրութիւնը կը գրաւէր պզտիկ զինուոր մը որ Մոռէլի եզերքը հին նաւու մը ետին բանակած էր։ Երեսի վրայ պառկած, գաղտագողի կը դիտէր, հրացանը կը պարպէր եւ յետոյ փոսի մը մէջ քիչ մը ետեւօք կը սահէր զէնքը լեցնելու համար. ու իր շարժումները այնքան ծաղրելի եւ ճկուն էին, որ զայն տեսնողին ակամայ ժպիտը կու գար։

Կ'երեւայ թէ Բրուսիացի մը գլուխը տեսաւ, վասն զի շուտ մը ելաւ ու նշան առաւ. բայց տակաւին չպարպած ճիչ մը արձակեց եւ ինքն իր վրայ դառնալով, փոսին մէջ գլորեցաւ, ուր իր սրունքները պահ մը ջղաձգութեամբ կարկամեցան մորթուած վառեակի մը տատիկներուն պէս։ Պզտիկ զինուորը ճիշտ կուրծքին գնդակ մը ընդունեց էր։ Առաջին մեռեալն էր աս։ Ֆռանսուազ, բընազդօրէն Տոմինիքին ձեռքը բռներ էր, եւ ջղային կծկումով մը կը սեղմէր զայն։

—Հոդ մի՛ կենաք, ըսաւ գնդապետը։ Գնդակները մինչեւ հոս կու գան կոր։

Իրաւ ալ հին կնձնիին մէջէն չոր ձայն մը ելաւ, եւ ճիւղի կտոր մը վար ինկաւ, օդին մէջ օրօրուելով։ Բայց երկու երիտասարդները տեղերնուն չերերացին, տեսարանին արհաւիրքէն՝ հոն գամուած։ Պուրակին եզերքը, ծառի մը տակէն, գոգցես բեմակողմէ մը, Բրուսիացի մը դուրս ելաւ, պահ մը ձեռքերը օդին մէջ տատանեցան, ապա գետինը գլորեցաւ։ Եւ նորէն ամէն բան անշարժ մնաց։ Երկու մեռելները կարծես արեւուն դիմացը կը քնանային. գիւղակին ծանր մթագոյն մէջ մարդ չէր երեւար։ Հրացանաձգութեան ճարճատումն իսկ դադրեցաւ, Լոկ Մոռէլի ջինջ շշունջը կը փըսփըսար։

Հայր Մէռլիէ զարմանքով գնդապետին երեսը նայեցաւ, կարծես անոր հարցնել ուզելով թէ լմնցա՞ւ էր։

—Մեծ հարուածը հիմա պիտի գայ։ Զգուշացէ՛ք։ Այդ տեղ մի՛ կենաք, մըրմնջեց գնդապետը։

Դեռ խօսքը չէր աւարտած, երբ ահռելի պայթիւն մը լսուեցաւ։ Մեծ կնձնին կարծես արմատախիլ եղաւ, տերեւներու պտոյտ մը թափեցաւ։ Բարեբախտաբար Բրուսիացիք շատ վերէն նշան առեր էին։ Տոմինիք, գրեթէ քաշքըշելով անդին տարաւ Ֆռանսուազը, մինչդեռ Հայր Մէռլիէ անոր կը հետեւէր պոռալով.

—Պզտիկ մառանը մտէ՛ք։ Պատերը հաստատուն են։

Բայց անոնք մտիկ չըրին, մեծ սրահը մտան, ուր տասնի չափ զինուորներ լուռ, փեղկերը գոց կը սպասէին, ճեղքուածքներէն դուրսը դիտելով։ Գնդապետը ցած պատին տակ ծռած, բակին մէջ առանձին մնացեր էր, մինչդեռ կատաղի պայթիւնները կը շարունակէին։ Դուրսը դրած պահակները տոտիկ տոտիկ տեղի կու տային։

Բայց երբ թշնամին պահուըտած տեղերնին տեսնէր, սողալով ներս կը մըտնէին։ Իրենց պատուէր տրուած էր ժամանակ շահիլ, եւ երեւան չելլել, որպէս զի Բրուսիացիք ոյժերնուն չափը չգիտնան։ Ժամ մըն ալ անցաւ։ Եւ մինչդեռ լիանալետ մը կ'ըսէր թէ ա՛լ դուրսը երկու երեք հոգի միայն մնացեր էր,

—Երկուք ու կէ՛ս մըմնջեց սպան, ժամացոյցը հանելով... տակաւին չորս ժամ պէտք է դիմանանք։

Բակին մեծ դուռը գոցել տուաւ, եւ ամէն բան պատրաստուեցաւ հզօր դիմադրութեան մը համար։ Բրուսիացիք Մոռէլի միւս կողմը գտնուելնուն, անմիջական յարձակումէ մը չէր վախցուեր։ Թէեւ անկէ երկու քիլօմէթր հեռուն կամուրջ մը կար, բայց անոնք չէին գիտեր, եւ կարելի չէր որ գետին հունէն ոտքով անցնիլ փորձէին. ուստի սպան պարզապէս ճամբան հսկողութեան տակ առնել տուաւ։ Բոլոր ոյժերնին գիւղին կողմը պիտի դարձնէին։

Հրացանաձգութիւնը նորէն դադրեր էր։ Ջաղացքը արեւուն տակ մեռած կ'երեւար։ Բնաւ փեղկ մը բացուած չէր. ներսէն ոչ մէկ ձայն կը լսուէր։ Քիչ քիչ Կանեկի անտառին եզերքը Բրուսիացիք երեւան կ'ելլէին։ Գլուխնին կ'երկնցնէին, համարձակութիւն կ'առնէին։ Արդէն ջաղացքին մէջէն շատ մը զինուորներ նշան առնելու սկսած էին։

—Ո՛չ, ո՛չ, սպասեցէ՛ք... պաղատեց գնդապետը. թո՛ղ տուէք որ մօտենան։

Բրուսիացիք շատ խոհեմութեամբ յառաջացան, զգուշութեամբ ջաղացքին նայելով։ Բաղեղի վարագոյրներով շրջապատուած այս լուռ եւ տխուր հին բնակարանը կասկած կու տար իրենց։ Կը յառաջանային։ Սակայն երբ յիսունի չափ զօրքեր դիմացի մարգերուն վրայ շարուեցան, գնդապետը աս բառը միայն արտասանեց.

—Օ՛ն։

Թարգմ. Օրիորդ ՆԱՐԴԻԿ ԵԱՂՈՒԹԵԱՆ

ը

ները մէկ քանին ուրիշ տեղ փոխադրուած են, բայց մեծ մասը տակաւին Ուօթերֆօլ կը գտնուի։ Հարիւրէ աւելի սպաներ ալ Բրէթորիայի մէջ են։ Անոնք զօրս անսայ լաւ վիճակի մէջ էին։»

—Բրէթորիայի գրաւումը ծանուցանող հեռագիրը գիշերը Լոնտոն հասաւ, ուր արդէն Լորտ Ռոպերթսի պաշտօնական հեռագրին կը սպասուէր ժամէ ժամ։ Մարէշալին հեռագիրը ճիշտ կէս գիշերը 32 վայրկեան անցած հասաւ պատերազմական պաշտօնարանը, որուն վրայ անմիջապէս պարզուեցաւ ազգային դրօշը. նաև կառավարական միւս պաշտօնարաններուն վրայ։ Լէտիսմիթի և Մէյֆէքինկի ազատման օրերը եղածները գրեթէ ամէն կողմ կրկնուեցան։ Քաղաքապետը իր պաշտօնատունէն բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Անգլիոյ ազգային երգը երգուեցաւ և ամէն կողմ դրօշներով ու ծաղիկներով զարդարուեցաւ։ Քսակահատներն ալ այդ հանրային ուրախութեան խանդավառութենէն մղուած, աւելի եռանդուն կերպով կը գործէին՝ ժամացոյցներ ու դրամապանակներ չորթելով, բայց ոստիկանութիւնը որ կը հսկէր հարիւր յիսուն երկու քսակահատներ ձերբակալեց քաղաքապետութեան պաշտօնարանին շուրջը, բայց ատոնցմէ հարիւրի չափ արձակուեցան, վասն զի պահականոցին մէջ այնչափ տեղ չկար։ Ոստիկանապետը, զանոնք արձակելէ առաջ, յորդոր կարդաց, ըսելով որ հանրային ուրախութեան օր մը անվայել էր այդ տեսակ ընթացքի մէջ գտնուիլ։

—Բրէթորիայէն յունիս 5 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ.—Բրէթորիայի բնակիչները, անձնատուր ըլլալէ առաջ, հազար անգամ գաղափար փոխեցին՝ դիմադրութեան կամ անձնատուութեան համար։ Զինուորական բարձրագոյն Խորհուրդը որ Քրիւկէր նախագահին մեկնումէն ետքը կառավարութեան ղեկը ձեռք առած էր, ոգեւորուած վհատութենէ մը ետքը կարծէք յայտնած էր թէ մայրաքաղաքը կարելի էր յաջողութեամբ պաշտպանել. անդամներէն մէկը մինչեւ իսկ յայտարարեց. «Աստուծոյ օգնութեամբը պիտի գայ վայրկեան մը, ուր երկու Հանրապետութիւնները պիտի յաղթեն։» Ծըլարր զօրավարը որ յունիս 1ին քանի մը ժամ Բրէթորիա մնացած և Խորհուրդին որոշումը հաստատած էր, յայտարարեց. «Մայրաքաղաքը մինչեւ վերջը պիտի պաշտպանուի. թշնամին պիտի վանենք մեր երկրէն։» Ուստի յանկարծական փոփոխութիւն մը տեղի ունեցաւ որ ոչ թէ Քրիւկէր նախագահին մեկնումին կը վերագրուի, այլ սա պարագային թէ Պոէրներուն թոշակները թղթադրամով վճարուած են անոնց ընտանիքներուն, փոխանակ ոսկեդրամի։ Այդ պարագան մեծ դժգոհութեան առաջ բերաւ [illegible] որ միշտ հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ էր Բրէթորիայի հետ, ծանոյց որ թղթադրամներուն փոխարժէքը ոսկիով պիտի հատուցուի, բայց շատ ուշ էր, վասն զի քաղաքացիները՝ վհատած՝ որոշեցին յանձնել քաղաքը։ Բրէթորիայի մէջ կային միայն փոքրաթիւ Պոէրներ և այրերէ անոնք որ զէնք բռնելու կարողութիւն չունէին։ Լորտ Ռոպերթս կառավարական պալատը հաստատուած է, ուր կը ծածանի անգլիական դրօշը։

—Վիքթորիա թագուհին երեքշաբթի գիշեր ու չորեքշաբթի առտու շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ընդունեց։

—Անգլիական քաղաքապետութիւններուն կողմէ շնորհաւորական շատ մը հեռագիրները ուղղուեցան Լորտ Ռոպերթսի։ Լոնտոնի Լորտ-Քաղաքապետը սա հեռագիրը ուղղեց ծերունի մարէշալին.—«Բրիտանական տէրութիւնը երբեք պիտի չմոռնայ Ձեր և Ձեր հրամանին տակ գտնուած զինուորներուն բրածը։ Հաճեցէք ընդունիլ Լոնտոնի քաղաքացիներուն երախտագէտ շնորհաւորութիւնները։»

Էտինպուրկի քաղաքապետութիւնն ալ սա հեռագիրը ուղղեց Լորտ Ռոպերթսի։—«Էտինպուրկ իր ջերմագին շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ Ձեզ և երախտագիտութիւն կը յայտնէ թէ՛ Ձեզ և թէ Ձեր զինուորներուն։»

—Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ խօսելով Բրէթորիայի գրաւմանը վրայ կ'ըսէ.—«Աւելի քաղաքական դէպք մըն է, քան թէ զինուորական, վասն զի Անգլիացիները առանց ընդդիմութեան հանդիպելու ներս մտան։ Թրանսվալի մայրաքաղաքին գրաւումը քաղաքային դէպք մըն է, վասնզի Բրէթորիա հարաւային Ափրիկէի մէջ անգլիատեաց շարժումին կեդրոնը եղած է։»

Համագերմանութեան կուսակիցներու մէկ թերթն ալ կ'ըսէ թէ Լորտ Ռոպերթս և ամբողջ Անգլիա կրնան ուրախանալ իրենց նպատակին հասած ըլլալնուն համար՝ անգին զոհողութիւններէ և զինուորական անշան յաջողութիւններէ ետքը։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Անգլիացիները տակաւին բաւական գործ պիտի ունենան ցեղերու կռիւներուն հետ։

—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը երկուշաբթի գիշեր սա հեռագիրը ստացաւ Լորտ Ռոպերթսէ.

Բրէթորիայի կայարան, 5 յունիս.—Կը ցաւիմ ծանուցանելու թէ իրլանտացի կամաւորներու 13րդ վաշտը մայիս 31ին Լինտլիի մօտ պարտաւորուեցաւ անձնատուր ըլլալ, վասնզի թշնամին շատ բազմաթիւ էր։ Երբ իմացայ թէ այդ վաշտը յարձակում մը կրած է, անմիջապէս հրամայեցի Լորտ Մէթհուէնի որ շուտով օգնութեան փութայ։ Լորտ Մէթհուէն որ Քրոնշթատէն օրուան մը ճամբայ հեռու էր՝ Հէյլպրոնի կողմէն, հեռագիրս ստանալուն պէս յունիս 1ին ճամբայ ելաւ։ Հետեւեալ օրը 24 ժամուան մէջ 44 մղոն ճամբայ կտրած էր, բայց շատ ուշ հասաւ և չկրցաւ ազատել գերի ինկած վաշտը։ Լորտ Մէթհուէն յարձակեցաւ Պոէրներուն վրայ որոնք երկու կամ երեք հազար հոգի էին. հինգ ժամ անընդհատ կռուելէ ետքը ցրուեց թշնամին։ Ատիկա խիստ ցաւալի պարագայ մըն է, բայց վստահ եմ թէ շատ չանցած գերութենէ պիտի ազատի այդ վաշտը։

—Իրլանտացիներու այդ վաշտը 800-850 հոգիէ կը բաղկանայ. թէեւ բուն իսկ թիւը հազար էր, սակայն պատերազմի պատճառով պակսած է։

ՊՈԷՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Շիքակոյէն կը հեռագրեն.— Պոէր պատուիրակները հոս հասան։ Ատոնց անցած ճամբաներուն վրայ լրագրավաճառները պոռալով կը ծանուցանէին Բրէթորիայի անձնատուութեան լուրը։ Պատուիրակներէն Պ. Ֆիշէր յայտարարեց թէ կռիւը պիտի շարունակուի, իսկ Պ. Վէսէլս ալ ըսաւ որ Բրէթորիայի պարտութիւնը կը նշանակէ թէ այլեւս ընդարձակ սահմանի վրայ կազմակերպուած ընդդիմութիւն պիտի չկատարուի։ Պոէրները ասկէ վերջը Փիլիփփինեանց ընթացքին պիտի հետեւին։ Պատուիրակը կը յուսայ թէ Թրանսվալի անկախութիւնը պիտի պահպանուի, շնորհիւ այն շփոթութեան որ եւրոպական ազգերուն միջեւ կը տիրէ, ինչպէս է Չինու խնդիրը։

ԱՆԳԼԻԱՍԷՐ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ

Քէյփթաունի գերմանական ընդհանուր հիւպատոս Տօքթ. Ֆօքէ պաշտօնանկ եղեր է՝ իր չափազանց անգլիասէր զգացումներուն համար։

ՃԷՐՍԻԻ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ճէրսիի թաղապետական Խորհուրդը չէ ուզեր հատուցում տալ այն Ֆրանսացիներուն որոնք վնասներու ենթարկուեցան Սէնթ-Հէլիէի վերջին դէպքերուն առթիւ։ Բարիզի թերթերը կ'ըսեն թէ Ֆրանսացիները դիւանագիտական պաշտպանութեան դիմելէ զատ ուրիշ միջոց չունին։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 8 յունիս.—Տէյլի Էքսբրէս կը հրատարակէ իր թղթակցին տեսակցութիւնը Քրիւկէր Նախագահին և արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռէյցի հետ։ Նախագահը յայտարարեր է թէ Պոէրները որոշած են կռուիլ մինչեւ վերջը։ Պ. Ռէյց ալ ըսեր է որ Պոէրները հաւանօրէն Լիտէնպուրկ քաշուին, ուր երկար ատեն պիտի մնան։

Լուրէնսօ-Մարքէզ.—Ամերիկեան հիւպատոսը, Մ. Նաճանտայ անունով, յանձնարարեր է Քրիւկէր Նախագահին որ հաշտութեան համար բանակցութեան ձեռնարկէ։

[illegible].—Փլըմըր գնդապետը գրաւեց Զէէրուսթը։ Ուօրէն զօրավարն ալ Քէմփպըլը։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 9 յունիս.—Լորտ Ռոպերթս կը հեռագրէ թէ Անգլիացիները այն տեսակ դիրք մը գրաւած են, որով Պոէրները պիտի չկրնան դիմանալ Լէյնկս-Նէքի մէջ։

—Վերջին հեռագիրներու նայելով, Սըր Ռէտվէրս Պուլըր միշտ Պոէրներուն հետ կը մաքառի Նաթալի հիւսիսային կողմը։ Անգլիացի զօրավարը դանդաղ կերպով կը յառաջանայ։

—Քրիւկէր Նախագահը ու Պոթա զօրավարը Թրանսվալի հիւսիսային արեւելեան կողմը ընդդիմութիւն մը կը կազմակերպեն։

—Քէլլի Քէնի զօրավարը օգնութիւն կը ղրկէ Քրոնշթատ որուն հաղորդակցութիւնները վտանգի տակ են։

Լուրէնսօ-Մարքէզ.—Թրանսվալի արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. Կրոպլէր հոս հասաւ։

Նիւքէսլ.—Սըր Ռէտվէրս Պուլըր յունիս 2ին հրաւիրեց Պոէրները անձնատուր ըլլալու. նաեւ երեք օրուան զինադադար տուաւ անոնց՝ ընդհանուր հրամանատար Պոթա զօրավարէն հրահանգ ուզելու համար։

ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Թայմզին թղթակցութիւնը.—Ռուսիոյ եւ Ճափոնի հակառակութիւնը.—Դժուարին կացութիւն.—Չինու վերջին դէպքերը.—Նորագոյն լուրեր.

Թայմզ չորեքշաբթի օրուան իր թիւին մէջ Բէքինի իր թղթակցին երկար ու շահեկան մէկ նամակը կը հրատարակէ՝ ցոյց տալով այն հակառակութիւնը որ հետզհետէ կը մեծնայ Ռուսիոյ և Ճափոնի միջեւ։ Աւասիկ այդ նամակին եզրակացութիւնը.

«Ճափոնը գոհացնելիք եթէ լուծում մը կայ, այն է որ Ռուսիա բոլորովին քաշուի Քորէայէն։ Ատոր փոխարէն Ճափոն յանձն պիտի առնէ Ռուսիոյ գործունէութիւնը չխանգարել Չինու հիւսիսային կողմը. բայց չի յուսացուիր որ այդ տեսակ լուծման մը յանգիլ կարելի ըլլայ, վասն զի խնդիրը անլուծելի կ'երեւայ։ Ռուսիա չի կրնար թող տալ Ճափոնի որ Քորէան գրաւէ և Ճափոն ալ իրեն համար վտանգ մը կը նկատէ եթէ Քորէան Ռուսիոյ ձեռքը մնայ։ Ասկէ զատ Ճափոնի ժողովուրդը այնչափ արագօրէն կ'աճի որ այդ երկիրը անհրաժեշտ պէտք ունի ընդարձակուելու։ Քառասուն երկու միլիոն պատերազմասէր ու քաջ մարդեր չեն կրնար բանտարկուած մնալ լեռնոտ կղզիի մը մէջ որուն ամբողջ տարածութիւնը Շուէտէն շատ պակաս է, մինչդեռ բնակիչներուն թիւը ինը անգամ աւելի է։ Ճափոն ընդարձակուելու համար չի կրնար Ֆորմոզայի կողմը նայիլ, այլ դէպ ի Քորէա որուն կլիման ու հողը իր կղզիներուն նման է։ Ճափոն այնպէս կը նկատէ թէ Քորէա իրենը պէտք է ըլլայ, բայց ատիկա ընելու համար պէտք է Ռուսիոյ հետ պատերազմիլ։ Ուշ կամ կանուխ պիտի ծագի այդ պատերազմը. այսօր ներկայացուած խնդիրը սա է թէ ի՛նչ են անմիջական պատերազմի մը թեր ու դէմ հնարաւորութիւնները։ Նախ անմիջական պատերազմի մը դէմ Ռուսիոյ փափաքը կայ խաղաղութեան, հաշտարար կարգադրութեան, տեղի տալու, իր չափազանց եռանդոտ գործակատարներուն արարքը մերժելու համար. Ռուսիա այս ամէնքը կ'ընէ Բորթ-Արթուրի իր երկաթուղին և Լեաօ-Թունկի մէջ իր իշխանութեան հաստատուելուն օգտին համար։ Յետոյ կայ Ճափոնի պետական անձնաւորութեանց բաղձանքը խաղաղութեան համար. անոնց քաղաքականութիւնը խաղաղասիրական է. տակաւին կատարեալ վստահութիւն չունին իրենց երկրին զօրութեանը վրայ և այնպէս կը նկատեն թէ Ճափոն տակաւին պատրաստ չէ։ Նաեւ սա պարագան ալ կայ թէ Ճափոն մինչեւ մէկ տարի պիտի չկրնայ աւարտել իր զինուորական յատակագիծը. միանգամայն Ճափոն տակաւին շատ մարտանաւերու պէտք ունի, թէեւ իր յանձնարարութեանց մեծ մասը մինչեւ մէկ տարի պիտի աւարտի։ Վերջապէս կայ Անգլիան որ պատերազմի ատեն թէեւ կրնայ իր ազդեցութիւնը զգալի ընել՝ ուրիշ տէրութեանց միջամտութիւնը արգիլելով, սակայն անիկա հիմա զբաղած է հարաւային Ափրիկէի մէջ։ Անմիջական պատերազմի մը ի նպաստ միայն ճափոնական ազգին պատերազմասէր ոգին կայ, բոլոր Ճափոնցիներու սիրտին մէջ ամփոփուած, այն օրէն ի վեր երբ Ռուսիա խլեց իրենց յաղթութեան պտուղը. նաեւ Ճափոնի զինակցութիւնը իր ոյժին համար, և մանաւանդ այն կէտը թէ այդ ոյժը, Ռուսիոյ ունեցածին հետ բաղդատելով, շատ աւելի է։ Վերջապէս Ռուսիոյ պատրաստութիւնը և արտասովոր արագութիւնը որով իր զօրութիւնը կը հաստատէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։»

—Թիէն-Ձինէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Թիէն-Ձինէն քառն մղոն հեռուն ճակատամարտ կը կատարուի Պոքսըրներու և Չինական զինուորներու միջեւ։ Կը ծանուցուի թէ չինական զինուորները յաղթուեր են Բաօ-Թինկ-Ֆուի մօտ։ Չորս հազար Պոքսըրներ, Եոնկս-Թունէ և Լոֆէնի մէջտեղը, պաշարեր են 1500 չինացի զինուորներ։ Ճակատամարտը կը շարունակուի։ Պոքսըրները 500 հոգի կորսնցուցին։ Չինացի զինուորներուն կորուստը յայտնի չէ։ Քանի մը օտար գումարտակներ հասան։ Չինական իշխանութիւնները թոյլ չտուին որ անգլիական զինուորները երկաթուղիով Բէքին երթան։

—Լոնտոնի լրագիրները կ'իմանան թէ անգլիական զինուորները հրաման ստացեր են փութով յառաջանալ դէպ ի Բէքին։

—Անգլիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ Չինու կացութիւնը շատ ծանր կը նկատեն և շփոթութիւններէ կը վախցուի։

—Շանկայէն կը հեռագրեն թէ չինական զինուորները փոխարքայէն հրաման ստացեր են թող չտալ որ նորէն օտար զինուորներ ցամաք ելլեն։

—Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն յունիս 5 թուականով.—Թիէն-Ձինի մէջ այս առտու մեծ գրգռութիւն կը տիրէ։ Բաօ-Թինկ-Ֆուէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, թէեւ առայժմ հանդարտութիւն կը տիրէ, բայց վտանգը ահագին է։ Անցեալ գիշերը չինացի մեքենավարները չուզեցին վարել այն կառախումբերը որոնք եւրոպական զինուորներ կը տանէին Բէքին, վասն զի Պոքսըրներէն կը վախնային։ Երկաթուղիներու չինացի պաշտօնեաները հեռացած են, թէեւ կայարանները զինուորական կերպով գրաւուած ըլլան։

—Շանկայի լրագիր մը կ'ըսէ թէ չինական կառավարութիւնը հրաման ստացած է Պոքսըրները հալածելէ աւելի դիմադրել եւրոպական տէրութեանց։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.—Վիէննայէն կը հեռագրեն ուրբաթ օրուան թուականով.— Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ այսօր երիտասարդ-Չեխերու խափանարար ընթացքը շատ աղմկալից եղաւ։ Նախագահը ուզեց ատեանը բանալ, բայց Չեխերը մեծ աղմուկ յարուցին որ մինչեւ կէս-գիշեր տեւեց։ Կէս-գիշերին Նախարարապետ Տօքթ. Քէօրպէր փակուած հռչակեց Խորհրդարանին նստաշրջանը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ելմտացոյցի խորհրդարանական յանձնաժողովին նախագահ կարգուեցաւ Պ. Քոշըրի 18 քուէով, 10ի դէմ որ շահեցաւ Պ. Ռուվիէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Անցեալ շաբթու Պէրլինի պալատան մէջ տրուած հացկերոյթին ատեն Կոստանդինոս իշխանը, Գէորգիոս թագաւորին անունով, Գերմանիոյ գահաժառանգ Ֆրէտրիք իշխանին յանձնեց Ս. Փրկչի պատուանշանին մեծ խաչը։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԸ.—Հնդկաստանի փոխարքան հեռագրեց Անգլիոյ կառավարութեան թէ քոլերան կը շարունակէ Պոմպէյի ու շրջանակներուն մէջ։ Կացութիւնը խիստ ծանր է, վասն զի մեծամեծ աշխատութեանց շատերը լքուած են։ Պոմպէյի մէջ 1,157,000 սովեալներ կառավարութենէն նպաստ կը ստանան. իսկ ամբողջ Հնդկաստանի մէջ 5,770,000 հոգի։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ Երեսփ. Ժողովին մէջ խնդրի մը առթիւ նախարարութիւնը մեծամասնութիւն ստացած չըլլալով, նախարարական տագնապ մը կը վախցուի։ Վիլհէլմինա թագուհին Լա Հէյ վերադարձած է։ Կ'ըսուի թէ քաղաքական ո և է կուսակցութեան չպատկանող անձերէ նախարարութիւն մը պիտի կազմուի։

ՄԱՐՈՔ.—Վերջին լուրերու նայելով, կատարեալ անիշխանութիւն կը տիրէ Մարոքի ծովեզերեայ մասին մէջ և հարաւային կողմը։ Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ զգալի յառաջդիմութիւն մը կ'ընէ՝ եւրոպական դեսպանախորհուրդի մը գումարման գաղափարը՝ Մարոքի գործերուն նկատմամբ համաձայնութիւն մը յանգելու համար։

ՔԼՈՆՏԱՅՔԻ ոսկեհանքերու աշխատութիւնները որոնք ձմեռուան պատճառով ընդհատուած էին, պիտի վերսկսին։ Անցեալ տարի հանուած ոսկիին արժէքը հարիւր յիսուն միլիոն փր. է։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 9 յունիս.—Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի.—Ֆրանսական դեսպանը իմացաւ որ Մօնկցէի և Եուն-Նան-Ֆուի ֆրանսական հիւպատոսները բռնադատուեր են իրենց պաշտօնատեղիներէն հեռանալու՝ փոխարքային մէկ յայտարարութեան հետեւանքով թէ չի կրնար անոնց կեանքը երաշխաւորել։ Պոքսըրները այրեցին Թունկ-Թինկ-Թանի ռուսական մատուռը։

—Թայմզ կը ջատագովէ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ մտերմական համաձայնութիւն մը՝ Չինու շփոթութեանց շուտով վերջ տալու համար։

—Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի.—Հրամանագիր մը կը գովէ Պոքսըրները և կը պարսաւէ չինական զինուորները որոնք Պոքսըրներու վրայ յարձակած և զանոնք սպաննած են։ Թունկ-Թինկ-Թան քաղաքը այրուեցաւ։ Միսիոնարները կրցան փախչիլ։

—Բէքինի օտար դեսպանները ունկնդրութիւն մը ուզած են թէ՛ կայսրէն և թէ մայր կայսրուհիէն։

—Չինու դէպքերուն մէջ Ռուսիոյ դերակշռութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ Անգլիոյ։ Թաքու նաւահանգիստին մէջ քանի մը մարտանաւեր կը գտնուին՝ իբրեւ նախազգուշութիւն հաւանական շփոթութեանց դէմ։

—Պոքսըրներու և չինական զինուորներու միջեւ ճակատամարտները կը շարունակուին։ Կը վախցուի թէ Չինու ազգային կուսակցութեան պատկանողները աննպաստ շարժում մը ընեն Եւրոպացիներուն դէմ։

—Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդը կը բողոքէ ցամաք հանուած եւրոպական զինուորներու քանակութեանը դէմ։ Լուր կայ թէ Բէքինի փոխարքան հրաժարած է։

Հռոմ.—Ֆիէռամոսքա մարտանաւը Սըքեցիայէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Չին։ Քոլոմպօ և Վէզուվիօ ալ հաւանօրէն անոր հետեւին։

Ուաշինկթըն.—Նաշվիլ թնդանօթակիրը Քավիթէէն Թաքու ուղեւորեցաւ։ Ամերիկեան ուրիշ թնդանօթակիր մը որ Շանկայի առջեւ խարսխած է, հրաման ստացաւ Թաքու ուղեւորելու։

Բարիզ.—Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն թէ քաղաքին մօտ երեք Ֆրանսացիներ սպաննուեր են Պոքսըրներուն կողմէ։

—Ամերիկացի ծովակալը հեռագրեց իր կառավարութեան թէ Ռուս զինուորներ յարձակեր են Պոքսըրներուն վրայ։

Հռոմ.—Պէրլինի իտալական դեսպան Լանցա զօրավարը Ումպէրթօ թագաւորին յառաջին թիկնապահ պիտի կարգուի։

—Պապը աղէկցաւ։

Մարսիլիա.— Իւղի գործարանէ մը ծագած հրդեհ մը մոխիր դարձուց ձեռարուեստի քանի մը հաստատութիւններ և պարենի մթերանոցներ։ Եղած վնասը չորս միլիոն փր. կը հաշուուի։

Թրիեսթ.—Խտիվը, քարանթինա սպասելէ ետքը, Վիէննա ուղեւորեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրիոյ Խորհրդարանին մէջ ընդդիմադիրներու խափանարար ընթացքը բուռն հանգամանք մը ստացաւ, կռիւներ և կռփամարտութիւններ տեղի ունեցան։ Կայս. հրամանով Խորհրդարանին նստաշրջանը փակուեցաւ։ Այս վերջին պարագան խոր տպաւորութիւն մը կը գործէ։

ԱԶԳ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ տպագրուած թուղթերու յատուկ 2 փրնոց դրոշմաթուղթերը շրջաբերութենէ պիտի դադրին առաջիկայ մայիս 26—յունիս 9էն։ Այս առթիւ, Շոգենաւային ընկերութեանց գործակալները, տպագրիչները, երկաթուղիի ընկերութիւնները և ընդհանրապէս բոլոր այն մարդիկը որոնք նոյն դրոշմաթուղթերը կրող տպագրուած թուղթեր ունին և սովորած են զանոնք գործածել վերոյիշեալ թուականէն ետքն ալ, կրնան այդ թուղթերը ներկայացնել Ղալաթիոյ Ձկնարանին կից մասնաւոր Վարչութեան՝ ուր անոնք յատուկ կնիքով մը պիտի դրոշմուին ձրիաբար։ Այսպէսով, այդ կնքուած թուղթերը պիտի կրնան գործածուիլ վերոյիշեալ թուականին լրանալէն ետքն ալ, մինչեւ որ սպառին։

Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ նաեւ թէ նոյն դրոշմաթուղթերը կրող այն տպագիր թուղթերը որոնք վերոյիշեալ թուականէն ետքը պիտի գործածուին առանց յիշեալ կնիքը կրելու, օրէնքի հակառակ պիտի նկատուին եւ պիտի ենթարկուին օրինական պատժին։

8—8 (Ընդհ. Տնօրէնութիւն)

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պալատի աստիճան տրուեցաւ դաւթարխաններու յանձնաժողովին անդամ Վասֆի պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Թիֆլիսի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսին փոխանորդ Նաֆիզեան էֆ.ի և Ատապազարի Ռէժիի տնօրէն Իսքէնտէր Ճիլարոս էֆ.ի։

—Թէքիրտաղի առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Տէվֆիքալի էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ ռումանական դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Պ. Ֆիլալիթիի որ նոյն պաշտօնով Պէրլին փոխադրուած է։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պետական Խորհուրդին անդամ Նէճիպ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ Թահիր էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան մետաքսի, ոգելից ըմպելիներու և որսորդութեան ճիւղին տնօրէն Իբրահիմ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սէնայի վարժարանին մասնագէտ տնօրէն Պ. Լէոն Ֆօրի։

—Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ Սպարապետի Դիւան առողջապահական ճիւղին դեր-նախագահ Ահմէտ փաշայի։

ԿԱՅՍ. ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Ուրբաթ օրը Աւստրիոյ դեսպան Պառոն փոն Քալիչէի շնորհուած կայս. ունկնդրութեան ներկայ գտնուեցան նաև արարողապետ Իպրահիմ պէյ ու դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Բոհաչէք։ Գերմանիոյ դեսպանին շնորհուած կայս. ունկնդրութեան ալ արարողապետ Իպրահիմ պէյ ու դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Թէսթա։

—Յունաստանի դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանին շնորհուած ունկնդրութեան ներկայ գտնուեցան արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա ու դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Նաում։ Մօնիթէօռ կ'իմանայ թէ երկու կառավարութեանց վերաբերեալ խնդիրներու վրայ խօսուած և Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է նպաստաւոր տրամադրութիւններ ցոյց տալ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա թագուհին, Սեւաստոպոլէն հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, շնորհակալութիւն յայտնած է՝ Վոսփորէն անցնելու միջոցին իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար։

—Ամֆիթրիթ զրահանաւը որ Օլկա թագուհին Սեւաստոպոլ տարած էր, շաբաթ առտու Վոսփորէն անցնելով Պիրէօն վերադարձաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Կայս. անձնական սպայակոյտէն միւշիր Շաքիր փաշա և կայս. թիկնապահ գնդապետ Ճէվատ պէյ որոնք Պէրլին ղրկուած էին՝ Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին չափահասութեան տօնելու հանդէսներուն ներկայ գտնուելու, և կայս. թիկնապահ Նասըր փաշա որ գահաժառանգ իշխանին նուիրուած Իմթիազ պատուանշանը տարած էր, շաբաթ օրը Պէրլինէն մայրաքաղաք դարձան և ուղղակի կայս. պալատ գացին։ Շաքիր փաշա Վեհ. Սուլթանին մատոյց Վիլհէլմ Կայսեր մէկ նամակը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէր իր որդւոյն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար։

—Բոցտամի Նոր պալատին մէջ յունիս 6ին՝ Վիլհէլմ Կայսեր նախագահութեամբ խորհրդակցութիւններ կատարուեր են Պաալպէք ղրկուելիք գիտական մարմինոյն նկատմամբ։ Ներկայ գտնուեր է նաեւ Պէրլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա։ Վիլհէլմ Կայսրը շատ հետաքրքրուած է Պաալպէքի աւերակներէն. ատոնք Հէլիօբոլիսի մէջ Հռոմէացիներու կողմէ շինուած տաճարի մը կը վերաբերին. ուստի Վիլհէլմ երկրորդ կը փափաքի գիտնալ թէ այդ տաճար ո՛ր թուականին շինուած է։ Խորհրդակցութիւններէն ետքը կայսրը առանձին մնացեր է օսմ. դեսպանին հետ, խնդրելով որ օսմ. կառավարութիւնը դիւրութիւններ ընծայէ այդ գիտական խումբին։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ.— Մեծ-Եպարքոսը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, յանձնարարեց ելմտական նախարարութեան միշտ աչքի առջեւ ունենալ կառավարական պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն կանոնաւոր վճարումը. նաեւ ելմտական յանձնաժողովը աջակցի նախարարութեան՝ այդ վճարումները ապահովելու մասին միջոցներ գտնելով։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ կառավարական պաշտօնեաներու մայիսի ամսաթոշակները յունիս 5ին վճարուին։ Ելմտական նախարարութիւնն ալ ըստ այնմ հարկ եղած պատրաստութիւնը կը տեսնէ։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմ. դեսպան Ֆէթհի փաշա շաբաթ օրը մայրաքաղաք եկաւ ընտանիքով։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը անցեալ օր փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Սերպիոյ նոր դեսպան Պ. Միեաթովիչի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Միքրոպաբանական աշխատանոցին տնօրէն օգնական Տօքթ. Նուրի պէյ հեռագրած է Իզմիրէն թէ կասկածելի ախտանիշով հիւանդացած երրորդ անձին վրայ ժանտախտի միքրոպ չէ տեսնուած։

—Յունաստանի առողջապահական վարչութեան որոշմամբ վարժարաններու մէջ մուկերը փճացնելու ձեռնարկուած է։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանները և Ռուսիոյ դեսպանատան գործակատարը շաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Գերմանիոյ դեսպանը յետոյ տեսակցութիւն մը ունեցաւ նաեւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏ բրոֆէսօր Վամպէրի յանձնարարուած է ուսումնասիրութիւն մը գրել օսմ. արդի լեզուին վրայ։ Պ. Վամպէրի արդէն հրատարակած է օսմ. արդի գրականութեան վրայ ուսումնասիրութիւն մը։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Սլաթին փաշա քանի մը ընկերներու հետ Քորտոֆան գացեր է ոսկիի հանքեր խուզարկելու համար

—Եգիպտոսի ելմտական նախարարութիւնը Պէրլինի մէջ 20,000 եգիպտական ոսկիի նիքէլէ մանր դրամներ պատրաստել պիտի տայ։

—Հանրային Պարտքի սնտուկը մերժեց առողջապահական վարչութեան խնդրած 6000 ոսկիի վարկը՝ Կապալարիի մաքրանոցը ընդարձակելու համար։

—Մեծ տէրութեանց Եգիպտոսի ընդհանուր հիւպատոսները իրենց կառավարութիւններուն մատուցին այն շրջաբերականը որով եգիպտական կառավարութիւնը անոնց հաւանութիւնը կ'ուզէ՝ եգիպտական երկաթուղիներու համար ըլլալիք 1,700,000 փր.ի փոխառութեան մասին։

ՄԻՔՐՈՊԱԶՆՆԱԿԱՆ աշխատանոցին տնօրէն տօքթ. Նիքօլ տեղեկագիր մը պատրաստած էր՝ ընդարձակելու միքրոպազննական այն աշխատանոցը որ հաստատուած է՝ հողային բերքերու և անասուններու հիւանդութիւնները դարմանելու համար. նաեւ այդ նպատակով կարգ մը կազմակերպութիւններ անհրաժեշտ դատած էր։ Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութիւնը որուն մատուցուած էր այդ տեղեկագիրը, իր հաւանութիւնը յայտնած ըլլալով, որոշուեցաւ ըստ այնմ ընդարձակել միքրոպազննական այդ աշխատանոցը։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն թէ օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ դիւանագիտական չորրորդ սեղան մը տուեր է շատ փայլուն կերպով։ Ֆրանսայի նախարարներէն ոմանք և դեսպանական մարմինը ներկայ գտնուեր են։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան շաբաթ իրիկուն Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարութեան թարգմանները կայարան երթալով ողջերթ մաղթեցին։

ՍԱՄՈՍԻ իշխան Քոսմաքի էֆ. մայրաքաղաքէս մեկնելէն առաջ, Պէօյիւքտէրէ գնաց և տեսակցեցաւ Ռուսիոյ դեսպանատան գործակատարին հետ։

ՄԱՔՐԻՔԷՕՅԻ մէջ մզկիթ մը պիտի կառուցուի 2600 ոսկիի ծախքով։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ ժամանակէ մը ի վեր անընդհատ տեղացող անձրեւները բաւական վնասներ են երկրագործութեան.

ԲԵՐԱՅԻ թաղապետութեան արկղապահ կարգուեցաւ նոյն պաշտօնարանին հաշուակալութեանց դիւանին քարտուղարներէն Հասան պէյ։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ օսմ. դեսպան Քեազիմ պէյ Քէօսթէնճէ պիտի փոխադրուի ամառուան եղանակը անցընելու համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը գրեն թէ վերջերս տեղացած անձրեւներ մեծապէս նպաստեր են հունձքերուն։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիներու տնօրէն Պ. Հիւկինն շաբաթ օրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԲՐՈՒՍԻ ներկայացուցիչ Պ. Հիւսլէր շաբաթ օրը կայս. պալատ երթալով մասնակցեցաւ օսմ. նաւատորմին վերանորոգման յանձնաժողովին։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Պոսնայէն հոս եկած հարիւր ութսունեօթը խեղճ գաղթականներ Իսքէնտէրուն պիտի ղրկուին բնակութիւն հաստատելու, հրամայեց որ Էնկիւրիի նահանգը փոխադրուին և ճամբու ծախքերն ալ կայս. մասնաւոր Արկղէն վճարուին։ Կայս. թիկնապահ Զէքքի Մէհմէտ փաշա կայս. Իրատէն գործադրելով Սիվասլը շոգենաւով Իզմիտ ղրկեց այդ գաղթականները որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ միջեւ վերանորոգուելիք առեւտրական դաշնագրութեան յանձնաժողովը այսօր ալ պիտի գումարուի։ Կը յուսացուի թէ անհամաձայնութեան առարկայ եղած քանի մը կէտերու մասին համաձայնութիւն մը գոյանայ։ Յանձնաժողովը իր աշխատութիւնները աւարտելէն ետքը արդիւնքը պիտի մատուցանէ Նախարարաց Խորհուրդին։

—Իգտամ կ'իմանայ թէ որոշուած է մինչեւ յառաջիկայ տարին մաքսային ընդհանուր սակացոյցը գործադրել, հետեւաբար մինչեւ այն ատեն միւս տէրութեանց հետ ալ բանակցութիւն կատարելով առեւտրական բոլոր դաշնագիրները ալ պիտի կնքուին։ Ֆրանսայի հետ համաձայնութիւն գոյանալէն ետքը, Աւստրիոյ հետ բանակցութիւն պիտի կատարուի։

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնը Բ. Դրան հաղորդեց մաքսային ընդհանուր սակացոյցը որ յուլիսին պիտի գործադրուի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը Եւրոպա պիտի յանձնարարէ Պէյրութի, Իզմիրի, Պէքերի, Տէրսանի և Սէլանիկի ծովեզերքներուն համար գնուելիք շոգենաւերը, որոնց իւրաքանչիւրին համար 8500 ոսկի գին ո

…ուած է ։ Մաքսային վերատեսչութիւնը …բանակցի եւրոպական գործարաններու …երկայացուցիչներուն հետ ։ Կայս․ Իրատէ …փակերացուց՝ այդ շոգենաւերուն մէջ …գտնուելիք մաքսային պահապան պաշտօն…եաներուն պարտականութիւնները գծող …րահանգը ։

ԳԱՍԹԸՄՈՒՆԻԻ նահանգին կեդրոնին …մէջ հաստատուելիք գաղթական ախտի …իւանդանոցին հիմնարկէքը անցեալ եր…կուշաբթի կատարուեր է կուսակալին …ողմէ ։

ՕՍՄ․ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ․—Կայս․ կառա…վարութիւնը մտադիր է Եւրոպա գտնուող …օսմ․ դեսպաններուն քով օսմ․ հպատակ…ներէ կազմուած առեւտրական սենեակներ …հաստատել՝ օսմ․ արտադրութեանց սպառ…ման ընդարձակելուն աշխատելու հա…մար ։ Այդ մասին օսմ․ դեսպաններուն …կարծիքը հարցուած է ։

ՊՈՒՍՕՅ Սուլթան Ահմէտի հրապա…րակը, որ անտառներու և հանքերու նա…խարարութեան պաշտօնատանն հոն չին…ուելով աւելի կարեւորութիւն մը ստացած …, փոփոխութիւններ պիտի կրէ ։ Կոթող…ներուն և ամբողջ հրապարակին շուրջը …աներ պիտի տնկուին և լապտերներ պիտի …ուին․ նաև հրապարակը կրանիթ քարով …իտի սալարկուի ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային …ոլին դասաւանդութիւնները այսօր …աղելով, տօքթորայի քննութիւնները …իտի սկսին և յունիս 1ին ալ կարգ փո…ելու քննութիւնները ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ չերամաբուծական վարժա…րանին մէջ պիտի փորձուի դեղ մը զոր …բանագի տօքթ․ Խաստ Սելիմ էֆ․ …րած է՝ չերամի հիւանդութիւնները դար…մանելու համար ։

ՄԻԼԹԻՒ վարժարանին տարեկան …ութիւնները շաբաթ օրը սկսան ։

ՌԷԺԻԻ վարչական Խորհուրդը որոշեց …որիր ոսկի ամսաթոշակ յատկացնել …մարեալ ընդհանուր տնօրէն Պ․ Ֆառ…էֆի, բայց ելմտական Նախարարու…եան կարծիքն ալ ուզուեցաւ, քանի որ …յս․ կառավարութիւնն ալ շահակից է …ժին ։

ՎԱՆԷՆ կը գրեն թէ վերջերս տեղա…ած անձրեւներ մեծապէս նպաստեր են …անքերուն ։ Նահանգին շրջականերուն …էջ հունձքերը լաւ վիճակ մը ու…ին ։ Այս տարի բոլորովին անհետացած …մարախները որոնք անցեալ տարի բա…կան վնաս հասցուցած էին ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին երկաթեայ …երուն շինութեանը համար ծրագիր … և սակագոյց մը պիտի ուղղուի Թոբուբի …ործարանէն ։

ԱՆՍԱԼՏՕ նաւագործարանը, ուր պի… կատարուի օսմ․ ութ մարտանաւե…ուն վերանորոգութիւնը, իւրաքանչիւրին …մար հինգ հազարական անգլիական …կի տուգանք պիտի տայ օսմ․ կառա…արութեան, եթէ ժամը 14 մղոնէն վար …րագութիւն ունենան ։ Եթէ 13.75ին …այ, օսմ․ կառավարութիւնը պիտի չըն…ունի և նաւագործարանը պիտի դար…նէ այդ պակասը․ այդ նորոգութիւնը …չափ ատեն որ տեւէ, նաւագործարանը …րաքանչիւր օրուան համար յիսունական …կի պիտի հատուցանէ օսմ․ կառավա…ութեան ։ Գործարանը յանձն առած է …եւ պատասխանատուութիւնը այն ա…ն արկածներուն որոնց ենթարկուելին …մ․ այդ մարտանաւերը մինչեւ յանձ…ելու թուականը ։ Վերանորոգութիւն…րը և սպառազինութիւնները մինչեւ …ինչորս ամիս պիտի աւարտին՝ մար…աւերուն Ճէնովա հասած օրէն սկըս… ։ Այդ պայմանաժամին եթէ յանձ…մը չկատարուի, գործարանը օրական … ոսկի պիտի հատուցանէ օսմ․ կառա…րութեան ։ Թնդանօթները փորձուած …ուն եթէ մարտանաւերը վնասուին, …րծարանը պիտի տուժէ և յանձնումը …դ պատճառով եթէ ուշանայ, օրական …ուն ոսկի պիտի վճարէ ։

ԲԱՌՈՒՋՈՒԻ գործարանին հաստատու…ն պայմանաժամը տարի մըն ալ երկա…ցաւ ։ Ատոր մենաշնորհը ստացած է …իֆ պէյ, որդի նաւահանգստի նախ… վերատեսուչ փոխծանակալ Տէլավէր …աշայի ։

ԹԱՔՍԻՄԻ Ախոր փողոցին մէջ գըտ…ած հին տուները վար առնուելով նոր …մպայ մը պիտի բացուի ։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ, հանքերու և երկրա…ծական Նախարարութեան Թամթալքի …անին տեսուչ կարգուեցաւ նոյն նա…րարութեան առաջին քննիչ Մկրտիչ …պէյ էֆ․ ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԸ․ — Սեռվիք …մանայ թէ Ֆէրտինանտ իշխանը Կ․ Պո… պիտի գայ՝ իր հաւատարմական ողջոյ…ը հաւասարը մատուցանելու յառա…յս․ Փաշոյից ։

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանութեան ընդհանուր …րտուղար Ֆէրիտ պէյ Պոլսոյ ստոր…ննին բարձրացաւ ։

ՕՍՄ․ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ․— Արեւելագէտ …Վամպէրի լրեն եղած առաջարկու… մը թէ գերմաներէն աւանդուի …համալսարանին մէջ, պատասխաներ … նախ ֆրանսերէնը պէտք է, վասն …մեծապէս օգտակար է և թէ գերմա…էնը երկրորդական կարեւորութիւն մը …նի ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը կ'ևկին անդ․ մ…եց Իպրահիմ անուն անձը, որ իբրև …պոսյան մահուան դատապարտուած․ … վճռաբեկ ատեանը օրինական պատ…երով բեկած էր այդ վճիռը ։ Իպ…իմ անցեալ տարի Համիտիէ գիւղին մէջ Իպրահիմ անուն խաճէճի մը սպաննած է, աճելով անոր կոկորդը կտրելով ։ Ոճրին շարժառիթը երեք մէճիտիէ էր զոր ոճրագործը կը պահանջէր խաճէճիէն, բայց այս վերջինը չէր ուզած վճարել ։ Եղեռնադատ ատեանը նկատելով որ Իպրահիմ կանխամտածութեամբ գործած է ոճիրը, նորէն մահուան դատապարտեց զայն ։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ․—Շաբաթ օրը Բերայի Եէմէնիճի փողոցին մէջ արկած մը պատահեցաւ ։ Աւստրիական նամակատան պաշտօնեաներէն Պ․ Պոտնի սպասուհին 18 տարեկան Սոֆի՝ պատուհանէ մը դուրս կախուած էր կէսը գտնուած խուցի մը պատուհանը բանալու համար, երբ հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով տանը չորրորդ յարկէն վար ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ ։ Սոֆի թէեւ հիւանդանոց տարուեցաւ բայց վիճակը անյոյս է ։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՌԱՄ ՄԸ․— Շաբաթ առտու Ֆէնէր Պաղչէի մէջ Պ․ Բասքալ Օզիէռի տանը մէջ եղերական դէպք մը պատահեցաւ ։ Ֆրանսական հիւպատոսարանին քարտուղարներէն Պ․ Շասէն ութ ամիսէ ի վեր ամուսնացած էր Պ․ Օզիէռի մեծ աղջկան հետ և ամիսէ մը ի վեր հոն փոխադրուած էր իր աներոջը ու ընտանիքին հետ ։ Շաբաթ առտու կանուխ Տիկին Շասէն սենեակէն ելլելով գնաց խնդրեց մօրմէն՝ հանդարտեցնել իր ամուսինը որ ծայրայեղ գրգռութեան մէջ էր ։ Տիկին Օզիէռ հոն փութաց և մտաւ իր փեսին որ անկողնին վրայ նստած էր ։ Պ․ Շասէն առանց պատասխանելու ռէվօլվէր մը քաշեց և կրակ ըրաւ զոքանչին վրայ ։ Տիկին Օզիէռ հրազէնին բերանը դարձնել փորձած ըլլալով, կապարը դաստակին մէջ մնաց ։ Տիկին Շասէն գրկեց իր մայրը, որուն վէրքէն շատ արիւն կը վազէր և սենեակէն դուրս տարաւ ։ Պ․ Օզիէռ հրազէնին պայթումը իմացած ըլլալով, անմիջապէս աղջկանը սենեակը փութաց ։ Պ․ Շասէն անոր վրայ ալ կրակ ընելով ծունկէն վիրաւորեց ։ Բայց աները կրցաւ սենեակէն դուրս ելլել ու պարտիզպանը կանչեց․ այդ միջոցին երրորդ պայթում մըն ալ լսուեցաւ, բայց գնդակը պարապը գնաց ։ Պարտիզպանը վեր ելաւ և տեսնելով որ Պ․ Շասէն ռէվօլվէրը ձեռքը նստած է անկողնին մէջ, վախցաւ ու ետ դարձաւ ։ Հրազէնի չորրորդ պայթում մըն ալ լսուեցաւ․ տնեցիները երբ սենեակէն ներս մտան, Պ․ Շասէն մեռած էր՝ ինքզինքը գլուխէն զարնելով ։ Պ․ Շասէն ժամանակէ մը ի վեր իբրգոնտրի հիւանդութեան ենթակայ էր ։ Ուրբաթ օրը գըլխու սաստիկ ցաւեր զգալով հիւպատոսարանէն մեկնած էր Ֆէնէր Պաղչէ երթալու համար ։ Տուն մտնելէ առաջ բժիշկի մը դիմելով հանդարտեցուցիչ դեղ մը առած էր ։ Տուն երթալէն ետքը նորէն ինքզինքը աղէկ չզգալով ուրիշ բժիշկ մը կանչած էր որ թմրեցուցիչ դեղ մը տուած էր ։ Դատական ու ոստիկանական պաշտօնեաները և ֆրանսական հիւպատոսարանէն ներկայացուցիչ մը հարկ եղած քննութիւնները կատարեցին ։ Երկու վիրաւորները ֆրանսական հիւանդանոցը տարուեցան ։ Տիկին Օզիէռի վէրքը թէեւ վտանգաւոր չէ, սակայն ինք շատ վախցած է ։ Պ․ Օզիէռի ծունկին վրայ ալ վիրաբուժական գործողութիւն պիտի կատարուի ։ Պ․ Շասէնի մարմինը ֆրանսական հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ ։

ՈՃԻՐ ՄԸ․—Ուրբաթ գիշեր ժամ 3ին մօտ ոճիր մը գործուեցաւ Գալաթիոյ Թաշլը Քէօքրիւ Պաշը անուն տեղը ։ Պուլկարական եկեղեցիին մօտ բնակող հայ կազմարար մը Աբրահամ՝ 40 տարեկան՝ երբ իր տունը կը դառնար, երկու մարդ՝ երկուքն ալ երկայնահասակ՝ մէկը գլխարկով ու միւսը ֆէսով՝ վրան յարձակեցան և դաշոյնի հինգ հարուածներով վիրաւորեցին զայն ։ Աբրահամ սկսաւ պոռալ, բայց չարագործները դէպ ի Գալաթիոյ կողմը փախան․ վիրաւորը գետինը ինկաւ ։ Զօրս կողմէ օգնութեան փութալով վիրաւորը մօտակայ դեղարան մը տարին ուր հարկ եղած դարմանները եղան ։ Աբրահամ աջ կողէն երեք ու ձախ կողէն երկու վէրք ստացած է ։ Վիրաւորը հարցաքննուելով ըսաւ թէ այդ երկու մարդերը չի ճանչնար և թէ ոչ մէկուն հետ չունի այն տեսակ յարաբերութիւն մը որով իր վրայ թշնամութիւն հրաւիրած ըլլայ․ յորեց թէ այդ մարդիկը ձայներէն և հասակներէն միայն կը ճանչնայ ։ Կ'ըսուի թէ վիրաւորին կեանքը վտանգի մէջ է ։

ԳԵՂԵՑԻԿ ԿԱՊԵՐՏ ՄԸ․—Իզմիրէն մօտերս Բարիզի Արուեստահանդէսը պիտի ղրկուի նրբակերտ մետաքսէ կապերտ մը որ Կ․ Պոլսոյ ընդհանուր մէկ տեսարանը կը ներկայացնէ ։ Այդ կապերտը, զոր Գոյաճէրիի մէջ երկու աղջիկներ պատրաստած են, ունի 2 մեթր 11 երկայնութիւն և 1 մեթր 15 լայնութիւն ։

SIROP DE RAIFORT

Շատ մարդիկ, սխալմամբ տղոց համար բարիք մը կը նկատեն մորթի, գլխու և դէմքի բորբոքումները որոնք աւշայնութեան նշաններ են․ պէտք է զանոնք անհետացնել Կոփմօ և Ընկ․ Ռէֆօռի յօտաւոր օշարակով, որ պաղ կը պատրաստուի և շուտ ու ապահով կերպով կը բժշկէ ։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար ։

ԱԶԴԱՅԻՐ

Ազգ․ Հիւանդանոցին ի նպաստ վաճառուող սիկառի թուղթին տեսակը ազնուացնելու և այս ձեռնարկութեան վերաբերող ամբողջ գործողութիւնները Հիւանդանոցին մէջ կեդրոնացնելու մասին Հոգաբարձութեան կողմէ նախապէս տրուած որոշումը գործադրութեան դըրուելու մօտ է ։ Համբարձման տօնին օրը, Հոգաբարձութեան ատենապետը ու իր անդամակիցները, իրենց հետ առնելով Մարտիկ էֆ․ Շիրինեանը,—որուն ձեռքը կը գտնուէր մինչեւ հիմայ այս գործը և որ այսուհետեւ անոր նորոգ կազմակերպութեան հսկողութիւնը պիտի ստանձնէ,—որոշեր են այդ աշխատանոցին յատկանալի տեղը, մամարանին կից ։ Հոգաբարձութեան իմաստուն տնօրինութիւններէն մէկն է ասիկա, որ ոչ միայն պիտի նպաստէ այդ սիկառի թուղթերուն վաճառման քանակը բազմացնելու, իբրև հաստատ կանոնաւոր աղբիւր մը, այլ նաև թուղթի պրակներուն ու տուփերուն պատրաստութեան և յարակից աշխատութեանց վարժեցնել Որբանոցին տղոց մէկ մասը որոնք մօտաւոր ապագայ մը մէջ իրենց հացը ճարելու վիճակի մէջ պիտի դրուին՝ կազմագործութիւն, կօշկակարութիւն ու դերձակութիւն սորվող որբերուն պէս ։

—Երէկ առտու Օրթագիւղի եկեղեցիին մէջ քարոզիչ Տ․ Վահրամ եպիսկոպոս պատարագ մատոյց Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի հոգւոյն ։ Քարոզին ատեն վերնատունէն սուր ճիչ մը արձակուեցաւ․ ժողովուրդը ուզեց դուրս խուժել, բայց քարոզիչ սրբազանը հանդարտեցուց, առանց խուճապի պատճառ տալու ։ Հետեւաբար քարոզը շարունակուեցաւ ։ Աղմուկին պատճառը սա էր թէ վերնատան մէջ կին մը մարած էր․ աղջիկները կարծելով որ մայ բերնին յանկարծամահ եղած է, սկսած էին պոռալ ։

—Էջմիածնէն կը գրեն թէ Ս․ Հայրապետին ծննդեան 80ամեայ և գրական գործունէութեան 50ամեայ տարեդարձին հանդէսները ապրիլ 4ին մեծ շքով կատարուեր են Էջմիածնայ մէջ ։ Նոյն իրիկունը Գէորգեան ճեմարանին մէջ գրական հանդէս մը տեղի ունեցեր է ուսանողներու և ուսուցիչներու մասնակցութեամբ, և ի ներկայութեան Մայր Աթոռի միաբանութեան մէկ քանի անդամներուն ։ Զ․ դասարանէն աշակերտ մը կենսագրական տեղեկութիւններ հաղորդեր է Ս․ Հայրապետին մասին և Բ․ դասարանին աշակերտներէն մէկը կարդացեր է Հայ տաղաչափութեան վրայ աշխատութիւն մը ։ Ապա կարդացուեր են մէկ քանի հատուածներ, և Ս․ Կաթուղիկոսին առաջին ոտանաւորը որ ձօնուած է «Հայկական չափը» յօրինող Հ․ Արսէն Բագրատունիին ։ Ընթերցումներէն յետոյ ամպիոն ելեր է ճեմարանին ուսուցիչ Պ․ Մ․ Աբեղեան և Ս․ Հայրապետին գրական գործունէութեան վրայ բանախօսեր է ։ Արտասանութեանց միջոցին Կոմիտաս Վարդապետի առաջնորդութեամբ երգեցիկ խումբը երգեր է ։ Հանդէսը փակեր է ճեմարանին տեսուչ Կարապետ Վարդապետ՝ համառօտ բանախօսութեամբ և Ս․ Հայրապետին համար ըրած բարեմաղթութեամբ ։ Ճեմարանին տեսուչը ի դիմաց ուսուցիչներու և ուսանողներու, նոյն օրը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեր է Ս․ Կաթողիկոսին ։

—Պատրիարքարանի փոխանորդարանէն շրջաբերական մը ղրկուած է մայրաքաղաքիս թաղերու թաղ․ Խորհրդներուն և աւագերէց ու դասագլուխ քահանաներու, յայտնելով թէ՝ ասկէ ետքը պարտաւոր են կարօտ ազգայնոց նշանախօսութիւնը կամ պսակադրութիւնը ծանուցանել գէթ տասը օր առաջ, որպէս զի ճշմարտապէս կարօտ ըլլալնին ստուգուելէ ետքը, հարկ եղած արտօնութիւնը տրուի՝ ձրիապէս կատարելու․ հակառակ պարագային անլսելի պիտի ըլլան թէ՝ Թաղ․ Խորհուրդներու և թէ տանուտէց քահանաներու այդ մասին տալիք վկայութիւնը ։ Փոխանորդարանը ստիպուած է այդպիսի կարգադրութիւն մը ընելու, որովհետեւ այս ձրի նշանտուքի գործը չեղծման գացած է այլեւս ։

—Ռուսկեան գերապայծառ, որ Հռոմէն մայրաքաղաքս եկած է՝ Վիէննայի Մխիթարեան միաբանութեան երկու կուսակցութեանց միջեւ ծագած ծանօթ վէճը քննելու համար, իր ժամանման օրն իսկ այցելեր է Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքին որուն փոխադարձ այցելութիւնն ալ ընդուներ է, ինչպէս կը կարդանք Մեճմուայի Ախպարի մէջ ։

—Նպաստից Յանձնաժողովը վաղը ժամը 3ուկէսին պիտի գումարուի ։

—Կրօնական Ժողովն ալ, վաղը ժամը եօթին նիստ պիտի գումարէ Ազգ․ Պատրիարքարանի մէջ ։

—Պատրիարքարանէն պիտի գրուի Իզմիրի Առաջնորդ Մելքիսեդեկ Սրբազանի՝ և տեղեկութիւն պիտի պահանջուի հանգուցեալ Սպարթալեանի կողմէ Միացեալ Ընկերութեան կտակուած գումարի մասին ։ Միացեալ Ընկերութեան գործերը Նպաստից Յանձնաժողովին փոխանձնուած ըլլալով, այս մարմինն է որ յիշեալ դրամին տէր պէտք է ըլլայ հիմայ ։

—Հակառակ եղած ջանքերուն՝ Գնալը կղզիի Թաղ․ Խորհուրդը կազմալուծուած ըլլալով, Պատրիարքարանի կողմէ յանձնարարուեցաւ Սէթեան Մինրան էֆ․ի, իր ատենապետութեամբ առժամեայ Թաղական Խորհուրդ մը կազմել ։

—Պաղտատէն կը գրեն մեզ․— Զօպէլեան աղջկանց վարժարանը տարիներով Պոլսէն վարժուհի ուզելէ ձանձրացած, այս անգամ տեղւոյս անգլիական միսիոնարութեան դիմելով խնդրեց որ իրենց վարժուհիներէն մէկը գայ օրական մէկ ժամ անգլերէնի դաս տալ թոշակով ։ Միսիոնարութիւնը ընդունեց և վարժուհի մը ղրկեց անթոշակ ։ Վարժուհին հետը թարգման մը կը բերէ որուն թոշակը կը վճարէ վարժարանը ։ Ձեռագործի համար ալ նշանակուած է հոս գտնուող հայ դեղագործի մը տիկինը որ լիուլի կը գոհացնէ օրիորդները ։ Իսկ հայերէն, ֆրանսերէն լեզուներն ու թուաբանութեան, պատմութեան և աշխարհագրութեան առարկաներն ալ գոհացուցիչ կերպով կ'աւանդէ Թարգմանչաց վարժարանի ուսումնապետը ։

ԱԶԳ․ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ ապրիլ ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս ։

Նորին Ս․ Օծութիւն Տ․ Տ․ Մկրտիչ Սրբազնագոյն Կաթողիկոս ամենայն Հայոց 200 րուպլի․ 2512 ղրուշ, Գրիգոր էֆ․ Մեծատէմէզեան վաճառական ի Զակազիկ 1200, Կարապետ էֆ․ Կիւլպէնկեան ի Լոնտոն 1188, Ռումէլիի երկաթուղւոյ ընկերութիւն 1080, Նիկոմիդիոյ Ս․ Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ շրջագայած պնակաց մէկ տարուան հասոյթ՝ ձեռամբ գանձապետ մէի․ Գրիգոր էֆ․ Աբրահամեանի 1043, Անաստաս էֆ․ Դագազիանի Կիրմիօղլի, իր հանգուցեալ կողակցին Տիկին Անէթա Դագազիանի հոգւոյն, ձեռամբ Իբրանոս էֆ․ Իբրանոսեանի 540, Եղբարք Սամուէլեան ի Բարիզ նուէր պատարագի 540, Ատաքաղարի Ս․ Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ մէջ շրջագայած պնակաց հասոյթ, ձեռամբ գանձապետ Սահակ էֆ․ մէի․ Եղիաեանի 500, Պալըգլըանէի գազլըմալ մէի, Լեւոն աղայի ձեռամբ 10 խանութպաններէ 350, Սկիւտարի Քրիստ․ Երիտ․ Ընկերութիւն ձեռամբ Խսարով էֆ․ Խսարօղլեանի 241, Բարսեղ էֆ․ Իսպէնճեան յեգիպտոս 240, Մհ․ Յակոբ էֆ․ Գարամանեան՝ քէրէսթէճի 240, Տօքթ․ Խնդիրեան էֆ․ ապրիլ ամսական 216, Ռէբէն Գարամանեան և ընկ․ 216, Յովհաննէս էֆ․ Պարոնիկեան վասն որբանոցի 216, Մկրտիչ էֆ․ Գաղանճեան 162, Վսեմ․ Սարգիս էֆ․ մարտ ամսական 108, Աւետիս էֆ․ Գալբաքճեան մատաղացին 108, Թորոս էֆ․ Պալըքճեան 108, Կ․ Ս․ Պ․ 108, Ոսկան էֆ․ Շիրինեան 108, Յարութիւն էֆ․ Սամանճեան իր հանգուցեալ մօր հոգւոյն 100, Ց․ Քէլէշեան և ընկ․ մատաղացին 100 Գումգաբուի մայր վարժարանի սանունք ձեռամբ Հայկ էֆ․ Խաճասարեանի 100, Մկրտիչ էֆ․ Զաքարեան մատաղացին 90, Գէորգ էֆ․ Եղիազարեան 50, Մհտ․ Ալթին էֆ․ Արլխանեան Արմտանցի ի Սկիւտար 50, Տ․ Ն․ Կ․ 47.50, Յարութիւն էֆ․ Համբիկեան 30, Պետրոս էֆ․ Կարկոտեան, սենեկապետ Թոփալեան Խանի 20, Միքայէլ էֆ․ Հէքիմեան յՕրտու, ձեռամբ Վահան էֆէնտի Հէսարլեանի 20, Թորոս էֆ․ Կօչիկեան 20, Սիմոն էֆ․ Արլխանեան 20, Բաղանայ ոմն 20, Մինաս էֆ․ Տալլաքեան 20, Խաչիկ էֆ․ Անտոնեան 20, Խաչիկ էֆ․ Թէքէլեան Ատաքաղարցի 20, Կարապետ էֆ․ Դաւիթեան 20, Սարգիս էֆ․ Փափազեան 20, Խաչիկ էֆ․ Քիւլհանճեան 13.50 ։ Ընդ ամէնը տասնըմէկ հազար ութ հարիւր երեք (11,803) ղրուշ ։

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՇԱՒԱՆՔ ՊԷՔԻՆԻ ՎՐԱՅ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԴԷՄ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

ՊԷՔԻՆ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 յունիս․—Շանկայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մեծ տէրութեանց ծովակալները 2000 հոգինոց զօրախումբ մը Պէքինի օգնութեան ղրկեցին ։ Զօրախումբը Թոնկքու ցամաք ելլելով, թնդանօթներով զինուած երեք զրահապատ կառախումբերով ճամբայ ելաւ ։

—Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ չինացի պաշտօնատարներ զէնք կը բաժնեն Պօքսըրներուն ։ Ընդհարումներ անխուսափելի են օտարականներու և չինացի զինուորներու միջեւ ։

—Թունկֆուզիան զօրավարը կը խոստանայ բնիկ քրիստոնեաները ։ Պէքին գտնուող բոլոր կարող օտարականները զէնք առին ։

ՊԱՐԻԶ․—Պօքսըրները կրակի տուեր են Թինկ-Շինը ։

ԲԱՐԻԶԻ ՁԻԱՐՇԱՒԸ

ԲԱՐԻԶ․—Մեծ ձիարշաւը այսօր տեղի ունեցաւ Լօնշանի մէջ ։ Հակառակ Արուեստահանդէսին՝ ահագին բազմութիւն մը ներկայ էր ։ Հանրապետութեան Նախագահը, Շուէտի Թագաւորը, և բոլոր դեսպանները ներկայ էին ։ «Սէմանտրիա» ձին շահեցաւ առաջին մրցանակը, 250,000 ֆրանք ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՀՌՈՄ․—Պէլլինի իտալական դեսպան պիտի անուանուի զօրավար Տէլ-Մայնօ, կոմս մը Լանցանի տեղ՝ որ Թագաւորին Թիկնապահ նշանակուած է ։

ԹԷՐԷ ՊԱՇԻԻ ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶԸ

Բերա Բէլէսի տնօրէնութիւնը՝ ընդհանուր փափաքի մը գոհացում տալու համար, առաջիկայ յունիս 1/14 հինգշաբթի օրուան համար կազմակերպած է մեծ հանդէս մը՝ տղու վազքեր, ամէնքն ալ պարգեւաւոր ։ Հանդէսը պիտի սկսի իրիկուան ժամը հինգ ու կէսին (Ը․ Ե․) հետեւեալ յայտագրին համաձայն․ 1․ 6րն վազելու մրցում տղոց համար ։ 2․ ժամը վեց ու կէսին, շրջանակով վազք աղջիկներու համար ։ 3․ ժամը 7ին․ չուանով վազք աղջիկներու համար ։ 4․ պարկով վազք տղոց համար ։ 5․ եօթ ու կէսին․ մեծ իշարշաւ ։

Իշարշաւին ու վազելու մրցման մէջ մասնակցողները երեք անգամ՝ պարտէզին շրջանը պիտի ընեն, իսկ շրջանակով, պարկով ու չուանով կատարուելիք մըրցումներուն մասնակցողները երկու անգամ ։ Ամէն մրցումի մէջ առաջին և երկրորդ շահողներուն մրցանակ մը պիտի տրուի ։

Հանդէսէն ետքը բազմաթիւ սիւրպրիզներ վերապահուած են հանրութեան ։ —Այն տղաքը որոնք վերոյիշեալ մրցումներուն մասնակցիլ կը փափաքին, առաւելն մինչեւ առաջիկայ չորեքշաբթի ցորեկ պէտք է անուննին արձանագրել տան Պարտէզին գրասենեակը ։—Սովորական գիներ ։

ԹԱՏՐՈՆ ՔՈՆՔՈՐՏԻԱ

Իտալական Օբէրայի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Քավալլէրիա Ռուսթիքանա (Cavalleria Rustikana), ինչպէս նաև Ֆաուստի (Faust) առաջին արարուածը ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Յունիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		101	62
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	87
Օսմանեան Պանքա		12	75
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		49	50
» Մօնօբոլ		45	50
Պուլկարական 1888		83	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		101	50
Տօմինիալ		101	37
Թրանսվալ		8	13
Այտըն երկաթուղի		69	50
Փոխառութիւն		25	370
ԲԱՐԻԶ, 9 Յունիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	20
» » 3½ %		102	20
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	20
) գոց.	»	23	25
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	26	20
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	566	—
Օսմանիէ	»	426	—
Րումէլի երկաթուղի	»	117	—
Օսմ. մաքսատուն	»	512	50
Օսմ. Ռէժի	»	317	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		482	—
Քրէտի Լիոնէ		1062	—
Իտալական Ռանթ	»	95	20
Իսպանիական արտաքին	»	73	05
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	82	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Տըբամազեղ	»	03	—
ՊՐՈՒՍԷԼ, 9 Յունիս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	90
Րումէլիի երկաթուղի		116	50
ՊԷՐԼԻՆ, 9 Յունիս			
Ռուպլը	»	216	30
Րումէլիի երկաթուղի	»	113	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	29
ՎԻԷՆՆԱ, 2 Յունիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	243	10
Րումէլիի երկաթուղի	»	112	—
Օսմ. Ռէժի	»	290	—

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ․ — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւացնէ ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը ։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնաբուժ անձերու դիմել Տքթ․ Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երբեռն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, ևայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կապահովեն ։

Ամէնէն փափուկ, ամենէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ․ Պառիի լիովին գոհ մնալու համար ։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը․ Ե․) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը ։

Մ Ի՛ ԿԱՐԴԱՔ !!!

Զմեռուան յատուկ բանջարեղինաց տեսակներուն հունտերը ցանելու ժամանակը հասած ըլլալով՝ սոյն բանջարեղինաց տեսակներէն հարուստ հաւաքածոյի մը հունտերը Եւրոպայէն բերել տալով խիստ դիւրամատչելի գիներով կը ծախուին Կ․ Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Պրինպըր Զէյտէր վաճառատունը ։

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաև ամէն տեսակ մշակութեանց համար արհեստական աղբ և վարդատունկերու և մեխակենիներու համար մասնաւոր արհեստական աղբեր, քիլօն չորս ղրուշի ։ 603

ԱԶԴ

Օսմ․ Հանրային Պարտուց Վարչութեան

Հանր․ Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիդէի պարտաթուղթերը ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս․ հրովարտակին ԺԴ․ յօդուածին համաձայն, այն կտրօնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին ։ Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1894 Սեպտ․ 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտ․ չգանձուին, Օսմ․ Հանրային Պարտուց պիտի մնան ։

* *

Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ․ Հանրային Պարտուց թուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1880 դեկտ․ 8/20ի Կայս․ հրովարտակին Ս․ յօդուածին Ե․ հատուածին համաձայն, այն կտրօնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին ։ Հետեւաբար թիւ 22 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1894 սեպտ․ 1)13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31)13 սեպտեմբեր չգանձուին, Օսմ․ Հանրային Պարտուց պիտի մնան, Ընդհ․ Տնօրէնութիւն

19)1 Յունիս 1900
Կ․ Պոլիս 4—13

ՏՔԹ․ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ, ԿՆԱՏԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւն, և ի մասնաւորի ջղային, նաև կանանց բոլոր հիւանդութիւնները ։ Ելեկտրականութեամբ կը դարմանէ ջղային և գործարանաւորական հիւանդութիւններ՝ կատարելագործեալ մեթոտներով ։ Կը կատարէ ախտաճանաչութիւն Ռէնթկէնեան Ք․ ճառագայթներով, որ դըրապէս կը ցուցնէ (Radioscopie) ի՛նչ որ աչքով անտեսանելի և սովորական քննութեամբ անհասկնալի է ։ Ոսկրներու և ներքին գործարանաց հիւանդութիւններ, մարմնոյ մէջ գտնուած դրամ, ասեղ, կապար, կամ ներսը գոյացած քար, ուռեն․, ստամոքսի, աղիքներու, երիկամանց, սրտի և թոքերու հիւանդութիւնները, և թոքախտ իր բոլոր աստիճաններուն մէջ, մինչեւ իսկ վարակուելէ առաջ թոքերուն տրամադրութիւնը ։ Ի պահանջել հարկին, սոյն հիւանդութեանց լուսանկարը հանելով (Radiographie) բեր հաստատուն փաստ հիւանդիս կը յանձնուի ։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ Բերա Սէքիզ-Պայրամ փողոց, 29 թիւ իր տունը ։

Եչ․ նոյն ժամերուն ձրի ։ Պոլսոյ կողմի յաճախորդաց համար Բշ․ և Ուր․ կէս օրէ առաջ կը գտնուի Գում Գաբու Սու-Թէրզի փողոց, թիւ 9 տունը ։

609 2—30

Գ․ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ԱՇՆԱՆ ՏԵՐԵՒՆԵՐ (Բ․ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)
ՀԵՏԵՒԱՆՔ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՔ ԳԻՋՈՒԹԵԱՆ

Ամենէն աւօթիւած ծնողքներն իսկ, առանց խղճահարութեան կրնան իրենց զաւակաց յանձնարարել այս գիրքը, որ խիստ չափաւոր եւ համեստ լեզուով կը խօսի եւ գործնական դարմաններ ցոյց կու տայ ընտանեկան յարկերուն սակ ողբալի նախճիրներ գործող եւ գրեթէ ատրափոփիկ համաճարակի մը հանգամանքը ստացող տղոց յատուկ մէկ ունակութեան մը վրայ, որ դեռափթիթ պատանիներն ու ծաղկերամ երիտասարդները կը թառամեցնէ ։ Արդէն երկրորդ տպագրութեան արժանանալը ինքնին ցոյց կու տայ գործին օգտակարութիւնը․ հետեւաբար ջերմապէս կը յանձնարարուի ամէն դասակարգի ընթերցողներու ։

Գին 4 ղրուշ

Կեդրոնատեղին է Ց․ ՍԱՏՐԷՈՍԵԱՆ վաճառատունը, թիւ 27, Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Կ․ Պոլիս ։ Կը գտնուի ամէն գրավաճառներու քով ։

ՕԳՈՏԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ
Կ․ Պոլիս, 15 մայիս․

Պարոնայք Սքօթ և Պօուն,

Ցորժէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքօթն էմուլշընը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանուկներու ոսկրային և [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ ։ Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յօգուտ պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու, Մօրուի ձկան իւղին և [illegible] ։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԵՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Փէշէր չուվալը՝ 138 իքինճի նէվ Ճարռիա բիրինճի, 129 իւչիւնճի նէվ Ճարռիա բիրինճի․ պէշեր սանտըղը 58.50 Ֆուրնիէ էքսթրա սըպարմաչէլի, 56 Անվէրս սըպարմաչէլի, 50.75 ատի սըպարմաչէլի ։

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ մուպաեաա օլունաճաք իքինճի վէ իւչիւնճի նէվ Ճարռիա բիրինճի իլէ Ֆուրնիէ էքսթրա վէ Անվէրս վէ ատի սըպարմաչէլի մուխտէլիֆ պալաթէքի Ֆիյաթլարտա Թալիպի էօհտէսինտէ թէքալիֆի [illegible] օլունաճաղընտան [illegible] ։

Ֆի 28 Մայիս սէնէ 316 1—3

Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Վերջացող շաբթուն մէջ հասաւ 17,400 քիլէ կակուղ ցորեն որուն 4,500ը Վառնա, 400ը Զաղրա, 6000ը Սէլանիկ, 4000 Անատոլու խառն 2500 [illegible] 10 [illegible] ծախուած և վաճառուած չեղաւ. օխան 37-38 փարա։ Հաճար.—Վաճառում չի կայ պատրաստ ապրանք չըլլալուն համար Իզմիրի մէջ ալ գործառնութիւնները կը պակսին։ Եգիպտացորեն.—Հրապարակը հանդարտ է, Իզմիրի մէջ ալ գործառնութիւններ եղան օխան 33-37 փարա։ Գարի.—Վաճառում չկայ. Իզմիրի մէջ հրապարակը հանդարտ է։ Ծախուած բեռքը 10-11½։ Կարսպ. Վաճառում չկայ։ Թուշնակեր.— Վաճառում չկայ. գին 36-37։ Սուսամ.— Վաճառում չկայ ապրանքի պակասութեան. գին 97-102. Զմիւռնիոյ մէջ կը ծախուի տեղականը 99-102 ղրշ.։ Լուբիա.— Վաճառում չկայ։ Ասուանական վաճառում Սեւ Ծովի տեսակ 100 օխան 84-85, Սէլանիկ 155-160, Անիսոն.— Վաճառում չկայ։ Կը ծախուի 7-7½ Իրօ, 3½ Իզմիրի և 4½-5

ԱԼԻՒՐ.—2700 պարկ Օտեսայի տեսակէն, պարկը 92-98, առաջին տեսակը Մարսիլիա 7000 պարկ 62-76, Վառնա 1550 պարկ, պարկը 77-78 (ձեւին 100 ղրուշէն)։

ԽԱՆԹԱՐԵՐՔ.—Նաւթ.—Թիւինթէջէն հասաւ 5000 պարկ. 1000 պարկ ալ փոքր տեսակէն։ Ծախուեցաւ 5000 պարկ Թիւինթէջի տեսակէն, կենդրոնը 83-84 ղրշ., 250 պարկ ալ Թէյի շաքար պարկը 76 ղրշ. ռուսական պարկը 78 ղրշ.։ Խաշխաշ.— Ծախուեցաւ 600 պարկ։ Կը ծախուի ընտիր տեսակը 6.60, միջակը 6.20 ղրուշի։ Բրինձ.— Տարբերութեան մէջ հասան 500 պարկ բանկոնի պարկը 115 ղրշ.։ 100 պարկ ալ Բեզոն պարկը 41-42 փրանքի։ Մոմ.— Ժամանում և վաճառում չկայ. Կը ծախուի անուշը 61 ղրշ.։ Քարիւղ.—Թրանսիթի ընթացիկ գործառնութիւններ, ասուսը 29 ղրշ.էն։

ԱԼԻՒՆ.—Տարբերութեան մէջ հասան և ծախուեցան 58 տակառ Ալաշաքերի 37 օխան մէկ օսմ. ոսկի, 40 տակառ Կէսարիոյ 39 օխան մէկ օսմ. ոսկի և 13 տակառ Նուսգարական 40-41 օխան մէկ օսմ. ոսկի։

ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիկ.— Ծախուեցաւ 200 հակ օխան 17¾-21 ղրշ.։ Բուրդ.— Վաճառում չկայ, կը ծախուի գբթնամ Անատոլուի տեսակը 4¼-4 ոսկեա Իզմիրը և չլչակայքն 5-5½ ղրշ։ Մետաքս.— Հրապարակը հանդարտ է. Իզմիրի մէջ խոզակին արտադրութիւնը կը սպասուի 100,000 օխա խոզակը սոր բեռքէն։ Լիոնի մէջ Պրուսայի խոզակը կ'արժէ 43½-51։ Կապերս.— Ժամանումը կը շարունակուի 5000 լիտրի Պարապաղը, Ծըրվանը, Թաղ-Լոր և ուրիշ կողմերէ։ Աֆիոն.— Ծախուեցաւ 5 սնտուկ Պալըքէսիր օխան 120 ղրշ.։ Իզմիրի մէջ հրապարակը բնական է. Դեղին մեղրամոմ.— Վաճառում անպարեւոր։ Ճէհրի.—Վաճառում չկայ։ Քայսէրիի տեսակը օխան կ'արժէ 2½-2¾ ղրուշ. Քույլուճէները 2 ղրշ. և Չիլէ, Թոքաթ, Զորումի տեսակներուն օխան 65-70 բարա։ Գիտոր.— Վաճառում չկայ. Հրապարակը հաստատուն է. Ամասիայի սերին օխան 10-11 ղրշ. կ'արժէ, ճերմակինը 8-8½։ Ընկոյզ.—Ծախուեցաւ 15 պարկ Պրուսայէն օխան 42 փարա կ'արժէ։ Կայլն.—Վաճառում չի կայ։ Կենդրոնը 180-185 ղրուշ։ Հունձքը կը խոստանայ ընտիր տեսակ ըլլալ։ Պտուղ.— Հրապարակին վրայ գործ չեղաւ։ Սալեպ.—Վաճառում չկայ։ Ընտիր տեսակը կ'արժէ 17-18, միջակը 15-16 ղրուշի։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ եռեսունամեայ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Սրկթագիւղ, հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻՋԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վօյվօտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ածուխի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գրխոններ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսգօբ), փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ աժան։ Ցաճախորդք շատ գոհ պիտի մնան։

ՎԵՆՍԱՆ ՓՕՅԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.
Չիֆտէ Սէլէր մաղազասը

Ծերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ածուխի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գրխոններ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսգօբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է։ Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ։ ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 Ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէր սիրեր, մինչ կը փափաքէր գիրուկ, թմբլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էր որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցընելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամենքն ալ 25—30 տարեկան հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնափարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՒԹ ԺԱՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։
25—26

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենաճոխ Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա
Բարիզ 1 և 3 Ռը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իթալիէնի անկիւնը)։

Ջուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՊԱՀՈՎԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։
1900 Ցունուար 1ին ամբողջ վերջին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 225 ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւնն որ կը բանի՝ 5,503,000,000փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներուն վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնառութեան սկսեալ վերջնականապէս անհետ. բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ. Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճարներով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. Ա. ՀԻՒՐԹԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Ֆինիչ-Պատուիրակ
192 Ա. ԱՒՐԱԱՏԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Դրամագլուխ Ֆրանք 27,000,000
Պահեստի դրամ » 52,002,500
Տարեկան հասոյթ » 70,339,912
Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 514
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՒՍԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտիս խան. 20, 21, 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^րք Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])
[illegible]
Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

Լ'ՈՒՐԲԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն Ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց Թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Գաէտի Լիոնէ։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՒԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալատեղ ի Կ. Պոլ. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ 531

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Դշ. 30 12 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 31 13 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրէտ, Փորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ 1/14 Օտէսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ
Եշ 1/14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում եւ [illegible] ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր 2/15 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յունիս 11ին Սիւէֆասի, Անատոլուի եզերք
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 12ին Սիւէֆասի, Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՒՂՂԱԿԻ ԳԾԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Կոզօ	1911	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէքթօ	3507	Դոնկօ	2906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Դորիօ	895	Հէրօ	775	Մարքէլլօ	3709	Սիբօ	1735
Արկոսօ	2377	Եկօ	4811	Հիտալկօ	1581	Մէքսիօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պաոտօ	1832	Եոմինօ	957	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սիմօ	1200
Պորոտինօ	1754	Ֆաւրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասօ	1326
Բրավօ	1076	Ֆրանօ	1718	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլըն	1540
Պըֆֆալօ	841	Ֆինտօ	504	Իտաօ	2354	Նէրօ	1085	Թորիօ	3827
Պըֆֆալօ	4481	Գալօ	3464	Իտաօ	5540	Օհիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Գըլատոնօ	1520	Ճիւնօ	1030	Օնտարիօ	4025	Թորքուատօ	487
Կամիլլօ	1837	Գրատօ	1481	Քիլէօ	1653	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2437
Կամէօ	1244	Գիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Բալերմօ	1687	Վասօ	1914
Դագօ	1094	Գրենատա	1328	Քոնկօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1283
Չիքակօ	3729	Գվաթինկօ	849	Լէօ	1953	Ռիալթօ	3229	Վոլթուրնօ	3896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսկօ	4562	Լէբանթօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1856
Սիթօ	2687	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Կոլորատօ	4235	Գիթանօ	1343	Լորէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Քլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և յունիս 4ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Բիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվըր[illegible]
և Ամերիկայի գիծը

Անուանք	Թոնիլ	Անուանք	Թոն
Ումպրիա	7718	Քեթնիա	458
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	357
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	340
Աուրանիա	7263	Պալմա	236
Բաւոնիա	5587	Սարագոսա	210
Սէֆալոնիա	5517	Թալիա	224
Կալլիա	4809	Թայմիրա	214
Սիփրա	4557	Փըլնթոնա	187
Ալէփփօ	2143	Մորոքքօ	185
Փէրսա	1876	Քամպանիա	1295
Սէրպուլկ	1614	Լուքանիա	1295
Գաթալոնիա	4845		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քար[illegible] պինս, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն հոս պիտի հասնի, յուլիս 12ին (Ն. Տ.)։
Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյտանէթիլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 25

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ

—)(25)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Բ.

ԿՆՌՍՏԻԿԵԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԽԱՉԸ

4

Թող Հօլ նշանուած ըլլայ Ուինիին, քանի որ Ուինին չէ՞ հաւնիր Հօլին, մինչեւ որ տարուան մը միջոցը իրեն չապացուցանէ թէ հարստութեան թունաւորիչ հմայքները չեն ազդած անոր։

—Նշանտուքներուն մէջ նոր բան մը պիտի ըլլար այդ, պատասխանեց Ուինին անսովոր ժպիտով մը։

—Մեր երկուքին վերաբերութեամբ ամէն ինչ նոր եղած չէ՞ արդէն, ըսի, ինչո՞ւ նոր տեսակ նշանտուք մը չըլլայ մեր մէջ։

Չէ՞ որ գաղիական նրբամտութիւնը կ'ըսէ թէ ամէն սիրային խնդրի մէջ երկու կողմեր կան, մին որ սիրուած է եւ միւսը որ կը սիրուի։

—Չէ, պէտք չէ որ այդպէս ենթադրես, սիրելի Հէնրի։ Մօրաքոյրս չէր հակառակեր վաղեմի մանկական նշանտուքին, չէր հակառակեր ան պզտիկ անխելք Ուինիին որ անտարակոյս կը պատասխանէր երբ փոքրիկ կաղ տղան իր ձեռքը կը խնդրէր ժայռին վրայ։

—Նոյնպէս այդ նշանտուքը ու նորէն մանուկներ ըլլանք, ըսի։

Ցետոյ յայտնեց ինձ թէ իր բարեկամուհին օրիորդ Տալրեմփըլ մինչեւ խորհուրդ տուած էր իրեն որ Կալլէսի մէջ իբր դաստիարակուհի պաշտօն մը գտնէ։

—Հիմա այսպէս ընել որոշած եմ, ըսաւ Ուինիֆրէտ, մինչ աչքերը թախծալի արտայայտութիւն մը առացան, զոր դիւրաւ կրցայ հասկնալ, գիտնալով թէ ինչքան տառապած ըլլալու էր իր հօրը կորուստին մէջ։

—Ես ալ, ըսի, ցոյց տալու համար թէ հարստութեան բորոտութիւնը որմէ կը սոսկաս, երբեք ապականած չէ զիս իբր մարդ, մէկ տարիէն Կալլէս պիտի երթամ և պիտի նշանուինք Սնովտընի մէջ (վախնամ որ հոս չենք կրնար ամուսնանալ) և պիտի ամուսնանանք Կալլէսի մէջ և քու պատուական օրիորդներդ պիտի ըլլան քու երկու բարեկամուհիներդ։

5.

Չեմ կարծեր թէ բառեր կարենան բացատրել այդ սիրոյ երազը արծաթափայլ ծովեզրին վրայ, լուսինը մեր գլխուն վերեւ, ատուերոտ մութ ժայռերն ու հին մոտուաը մէկ կողմը, և անուշ ներդաշնակ նուագներ, փրփրոտ ծովն ալ միւս կողմը։

Կը բաւէ միայն գիտնալ թէ Ուինիֆրէտ կոկորդը յուսահատ լեցուն՝ անտարակոյս ըսած էր նորէն Հէնրիի աղաչանքին ի պատասխան.—Անտարակոյս, եթէ մէկ տարիէն փառաւոր գանձ զիս լեռներուն վրայ, և աչքերդ ու ձայնդ ցոյց տան թէ յաջողութիւնը չէ փոխած քեզ, այլ թէ արդարեւ իմ Հէնրիս ես մինչեւ։ Եւ այս համաձայն ըլլալով իր մօրաքրոջ պատուէրներուն, երբեք չփորձեց ծածկել թէ որքան երջանիկ էր։ Այլ կրկին յայտնեց Հէնրիին իր ձայնը հաւաքուելուն ի պատասխան, յայտնեց իր անկեղծ սրտասիրութեամբ թէ որքա՛ն սիրած է զինքը առաջուց ի վեր, գերեզմանատան մէջ, իր մանկութեան ատեն. սիրած է զինքը եւ սիրալիր աչքերուն համար. յայտնեց յայտնեց թէ... ո՛հ, ինչե՜ր ինչե՜ր չը յայտնեց անոր։

Եւ որքա՜ն շուտով մոռցաւ թէ նշանտուքը միակողմանի էր բոլորովին։ Կրնամ ըսել թէ գեղօրինակ այդ խօսակցութեան մէջ մի բառը. Կը յիշեմ իր ձայնին երաժշտական շեշտը, իր աչքերուն մէջ պլպլացող լոյսին ամէն երանգը, սիրոյ ծեծանքին ամէն մէկ խորշումը, իր մարմնին երաժշտական շարժումը, թեթեւ՝ նապաստակի մը շարժումներուն պէս, շնորհալի՝ թռչնիկի մը շարժումներուն նման։ Որովհետեւ ամբողջ ժամ մը տեւած էր մեր խօսակցութիւնը։ Եւ յիշել թէ արծաթաշող ծովեզրին վրայ կը գտնուէինք, որուն երաժշտական մասին կ'ընկերանար մանկութեան յիշատակ մը. թէ կը գտնուէինք լուսինի մը տակ որ կը ժպտէր վերէն այնքան խանդաղատանքով ու պայծառութեամբ, որքան ժպտած էր երբեք Վենետիկի գմբեթներուն վրայ կամ Միրզայի ծառերուն մէջէն։ Յիշել թէ կը գտնուէինք ալեակներուն մօտ, որոնց մրմունջները հեշտալուր էին և բուրումնաւէտ, որպէս Ուինիֆրէտի շունչը։ Յիշել թէ այդ աղջիկը նոյն ինքն Ուինիֆրէտն էր, և այդ տղան, այդ երջանիկ տղան Ուինիֆրէտի սէրը շահած էր։ Ահ, այդ մէկ ժամուան երանութեան վերջին տարրն է միայն զոր չեք կրնար երեւակայել դուք, վասն զի Ուինիֆրէտը այս խեղճ բառերով միայն կրնաք ճանչնալ։ Այս է ահա իմ ներս նման ձեռնարկի մը վշտալի պարագան։ Այն սիրուած դեռատի աղջիկը (ոչ թէ ծոյլ երեւակայութեան մը ծնունդ, այլ ինծի համար աւելի իրական և սիրական քան նոյն իսկ իմ անձս և հոգիս), այդ Ուինիֆրէտը միայն կրնայ ապրիլ ձեզ համար, իմ տկար, անզօր բառերուս մէջ։

—Ուինի՛, ըսի, մինչ մանուկ էիր, յաճախ կ'երգէիր ինծի Սնովտընի երգեր. կ'ուզէի հիմա անոնցմէ մին լսել, հիւսիսային ծովուն ներդաշնակ մրմունջները իբր քեզ նուագակից, փոխան այն նուագարաններուն զորս քու միւսի բարեկամուհիներդ սովոր էին ածել։ Քանի որ հոս ենք դուն, երգէ ինծի այդ երգերէն մին։

Քիչ մը նալանքէ յետոյ տեղի տուաւ և անուշ ձայնով մը սկսաւ երգել.

Բացատանին մէջ մեծ ծառի մը տակ
Իմ դէմս ելաւ աղջիկ մը մինակ,
Ոտքերն եղնիկի նման շո՜յտ, թեթեւ,
Մազեր գիշերէն ա՛լ աւելի սեւ։
Այտերը կարմիր վարդի մը նման
Այլ շատ աւելի գեղեցիկ էր ան
Երբ իր հօտն առջեւ ծրգած տխրաբար
Երգելով կ'իջնէր բլուրներէն վար։։

—Ի՜նչ աղուոր աշխարհ է այս, ըսաւ մեղմ ձայնով.

Երբ մեկնելու վրայ էինք դէպ ի խրճիթին դուռը, վասն զի չէի ուզած զինքը առանձին թողուլ ծովեզրին վրայ կամ նոյն իսկ պարտէզին դրան առջեւ, «Կ'ուզէի յաւիտեան ապրիլ, մինչեւ, դուն ալ այնպէս չէ՞ս, Հէնրի։

—Անշուշտ, միայն թէ ատիկա կախում ունի այն անձէն որուն հետ պիտի ապրէի։ Ուինիի համար փոյթ չպիտի ընէի յաւիտեան ապրիլ Այրի Շէյլըսի, կամ ալ մ[illegible] գոյն դերձակուհիոյն հետ և ոչ ալ անոր սապատող տղուն հետ, որուն սապատը ուշադիր հոգածութեան առարկայ եղած էր քեզ համար, մանկութեանդ ատեն։

Վերյուշումի զուարթ ժպիտ մը փըթթեցաւ իր դէմքին վրայ։ Ցետոյ պատ[illegible] վեր երկնցած որթատունկէն տերեւ մը փրցնելով ու ակռաներուն մէջ դնելով [illegible] ձայն, յարեց.

—Բայց կրնայիր ինծի հետ ապրիլ յաւիտեան, այնպէս չէ՞, Հէնրի։

—Ցաւիտեան և յաւիտեան, Ուինիֆրէտ։

—Զարմանքով կը լեցնէ զիս, ըսաւ քիչ մը կենալէն ետքը, Հէնրիին կինը ըլլալու գաղափարը։ Այնքան հեշտալի այդ և միանգամայն այնքան երկիւղալի։

Հասկցայ թէ մոռցած չէր մօրաքրոջ դէմքին վրայ տեսած ահաբեկութեան [illegible]ուածքը։

Ձեռքը դրան մղլակին վրայ դրաւ և տեսաւ որ դուռը բաց էր հիմա

—Բայց ո՞րն է ատոր երկիւղալի [illegible] մը, Ուինիֆրէտ, հարցուցի։ Ես մարդակեր մը չեմ։

—Պէտք է որ մե՛ծ Անգլուհիի մը հետ ամուսնանաս, սիրելիս, մինչ ես խեղճ աղջիկ մըն եմ։ Կ'երեւայ թէ [illegible] այս մասին անցած դարձածները, [illegible] տղայ։ Կը մոռնաս թէ աղքատիկ [illegible] մըն եմ ես, ճիշդ ու ճիշդ Ուինիֆրէտն եմ։

—Ճիշդ ու ճիշդ Ուինիֆրէտն ես, ըսի բռնելով իր ձեռքը և չթողլով որ [illegible] կը վերցնէ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)